

ISSN 2591-2429

GEOUM

ŠTEVILKA 3

Revija študentov geografije Univerze v Mariboru
2019

GEOum

Revija študentov geografije Univerze v Mariboru

Letnik 3, številka 3, december 2019

ISSN: 2591-2429

E-pošta: urednistvo.geoum@gmail.com

Naslov: Društvo študentov geografije Maribor, Koroška cesta 160, 2000 Maribor

Odgovorni urednik: Nina Simonič

Uredniški odbor: Nuša Flisar, Jana Jaušovec, Sara Repolusk, Nina Simonič, Aljaž Žagavec

Oblikovanje in računalniški prelom: Nuša Flisar

Lektoriranje: Vito Lavrenčič, Anja Mihelič

Avtorji besedil: Alja Balažič, Nastja Fekonja, Nuša Flisar, Ana Golob, Jana Jaušovec, Anja Kisilak, Matej, Meško, Anja Mihelič, Urška Povalej, Anja Pušenjak, Sara Repolusk, Nina Simonič, Jakob Slavič, Patricija Tjukajev, Denis Ukman, Zala Virant, Aljaž Žagavec, Urška Žižek.

Avtorica logotipa: Pintarič Laura

Fotografija na naslovnici: Patricija Tjukajev

Tisk: Tiskarna Saje d.o.o.

Naklada: 30

Financer: Študentski svet Filozofske fakultete Univerze v Mariboru in Oddelek za geografijo Univerze v Mariboru

Revija je brezplačna

VSEBINA

NAGOVORA	1
DOGAJANJE NA ODDELKU	2
Božično-novoletno druženje.....	2
Ekskurzija na Madžarsko	3
Terenske vaje so zakon!.....	4
Evropska noč raziskovalcev.....	5
Simpozij	6
Brucovanje	7
ŠTUDENTI NA PROJEKTIH	8
PKP: Analiza podatkov o obdelovalnih površinah s pomočjo daljinskega zaznavanja ...	8
ŠIPK: Množično sodelovanje za varstvo pred poplavami	10
PRAKTIČNE IZKUŠNJE	12
Strnjena pedagoška praksa v osnovni šoli.....	12
Prvo srečanje z osnovnošolci	12
Pedagoška praksa v srednji šoli	13
Geografske praksa – ZUKD Grad	13
EGEA KOTIČEK	15
Slovenski vikend.....	15
Izmenjava z EGEA Joensuu na Finskem	16
Balkanijada 11.0	17
GEOGRAFIJA SLOVENIJE	20
Razvoj smučarskih prog in pohodniških poti na Zreškem Pohorju	20
GEOGRAFSKI POJAV	27
Vpliv teksture prsti na rast rastlin na primeru boba.....	27
POGOVOR	32
Življenje po študiju geografije – intervju z Urošem Koštricem	32
POTOPIS	34
Lizbona – prestolnica vetrov in sončnih zahodov	34
Erasmus izmenjava v Tarragoni.....	39
Šrilanka za študentski žep: načrtovanje in potovanje.....	42

KRIŽANKA.....	50
VIRI IN LITERATURA.....	52

NAGOVOR UREDNICE

Z velikim veseljem pred vas postavljamo že tretjo številko revije študentov geografije Maribor – GEOum. Študentje vam tokrat predstavljamo vse od razvoja smučarskih prog in pohodniških poti, do vpliva teksture prsti na rast rastlin. Skupaj z vami se potepamo po izmenjavah v Tarragoni in Lizboni, vmes pa skočimo še na popotovanje po Šrilanki. Predstavljamo vam tudi aktivno delo in sodelovanje študentov v okviru projektov, izmenjav, ekskurzij, terenov in drugih zanimivih dogodkov, ki so se zgodili na oddelku za geografijo Filozofske fakultete Maribor in v okviru Društva študentov geografije Maribor.

V preteklih treh letih se je v okviru našega društva odvilo veliko število dogodkov, na katere smo zelo ponosni. Študentje so se preko kooperacije z združenjem EGEA podali v sodelovanja in udeležbo na mnogih mednarodnih dogodkih. Tako se trudimo vzpostaviti raznolike priložnosti za aktivno udeležbo vsakega študenta ali ljubitelja geografije. Veselim se bodočega pestrega dogajanja v Društvu študentov geografije Maribor in vas hkrati vabim, da se nam pridružite ter prispevate delček v mozaik našega delovanja.

Želim vam prijetno branje GEOum-a in se vidimo nekje v Evropi! 😊

*Slika 1: Nina Simonič
Vir: Flisar, 2019*

NAGOVOR TUTORKE

Kot nova oddelčna tutorica za geografijo sem v študijskem letu 2018/2019 stopila v velike čevlje. To, kar je uspelo študentom in študentkam pred nami je enostavno pohvale vredno. Vesela sem, da sem bila deležna sodelovati s tako sposobno in zagnano ekipo. Le-tej lahko obljubim, da bom tudi sama še naprej poskušala v tolikšni meri navduševati mlajše študente, da skupaj nadaljujemo zgodbo, ki ste jo vi tako suvereno začeli.

*Slika 2: Jana Jaušovec
Vir: Flisar, 2019*

Pred vami je nova številka študentske geografske revije, ki je ponovno zahtevala veliko našega truda in časa. S tem izdelkom smo študenti ponovno dokazali, kako širok vsebinski spekter pokriva »naša« geografija. Veda, ki nas v prvi vrsti spremlja znotraj študijskih prostorov pa tudi v življenju. Upam, da vam tretja številka GEOuma ponovno naslika naša geografska izkustva v letu 2019!

BOŽIČNO-NOVOLETNO DRUŽENJE

Jana Jaušovec
Geografija in zgodovina (3. letnik)
jana.jausovec1@gmail.com

Na že tradicionalnem druženju geografskega oddelka se nas je ponovno zbralo veliko študentov in profesorjev, ki smo uživali ob božičnem vzdušju. Ob tej priložnosti smo tudi razglasili zmagovalca fotografskega natečaja, čigar slika krasi naslovnico prejšnje številke oddelčne revije GEOum. Veselimo se že naslednjega druženja!

*Slika 1: Zbrani geografi na tradicionalnem božično-novoletnem srečanju
Vir: Jaušovec, 2018*

GEO DAN

Urška Žižek
Geografija in pedagogika (3. letnik)
urska23.zizek@gmail.com

V ponedeljek, 13. maja 2019, je v avli Filozofske fakultete potekal že drugi GEO dan. Od 9:00 do 14:00 je v prostorih naše fakultete bila postavljena stojnica Društva študentov geografije Maribor, na kateri smo študentje predstavili naše društvo ter dejavnosti, ki v okviru njega potekajo.

*Slika 2: Predstavitve društva DŠGM v avli Filozofske fakultete
Vir: Žižek, 2019*

Za mimoidoče smo pripravili tudi krajšo igrico, jim predstavili študentsko revijo GEOum in jih povabili, da se udeležijo predavanj, ki so bila organizirana v sklopu GEO dneva. Predavanja so se začela s predstavitvijo različnih možnosti zaposlitve geografov po končanem izobraževanju, ki sta jo pripravila geografa, zaposlena na naši fakulteti. Drugi sklop predavanj pa je bil namenjen predstavitvi poletne šole v Brnu ter Erasmus izmenjave v Tarragoni. V večernih urah je sledilo še druženje namenjeno vsem geografom in geografinjam, tudi tistim po duši.

EKSKURZIJA NA MADŽARSKO

Urška Žižek
Geografija in pedagogika (3. letnik)
urska23.zizek@gmail.com

Študentje 3. letnika geografije smo se v sklopu predmetov Turistične regije v Evropi in Regionalna geografija Evrope odpravili na dvodnevno strokovno ekskurzijo na Madžarsko. Na pot smo se odpravili v zgodnjih jutranjih urah v sredo, 15. maja. Pred odhodom je vsak študent moral pripraviti krajšo predstavitev o določeni temi, povezani z Madžarsko, ki jo je predstavil med našim potovanjem. Po nekaj urni vožnji skozi panonsko nižino, smo v opoldanskih urah prispeli v mesto Pécs. V mestu smo si najprej ogledali muzej porcelana Zsolnay, značilen po svoji modro-zeleno-zlati barvi, kar je posledica unikatne pridelave. Unikatni izdelki in dekoracije iz porcelana okrašujejo celotno mesto, muzej pa se nahaja v kulturnem centru, kjer so obiskovalcem odprti tudi drugi muzeji, kavarne in planetarij. Sprehodili smo se mimo mavzoleja Zsolny, kjer so pokopani nekateri člani družine Zsolny, v mavzolej pa vodi veliko stopnišče obdano s kipi levov, ki po legendi varujejo skrivnost izdelave porcelana. Nato smo se odpravili proti središču mesta. Tam smo si ogledali arheološki muzej Cella Septichora, ki je osrednja znamenitost mesta Pécs. Gre za večji podzemni objekt, sestavlja ga večje število soban, v katerih so rimske pogrebne dvorane in grobnice, ponuja pa tudi vpogled v začetek krščanstva. Blizu centra se nahaja še krščanski mavzolej, oba pa sta uvrščena na seznam kulturne dediščine UNESCO. Po ogledu muzeja smo se

*Slika 3: Vhod v mavzolej Zsolny
Vir: Žižek, 2019*

*Slika 4: Mesto Pécs,
Vir: Žižek, 2019*

sprehodili dalje po središču mesta mimo katedrale sv. Petra, mošeje paše Kasimova, utrdbe Barbican Bation in drugih pomembnih mestnih znamenitosti.

V popoldanskih urah smo se odpravili naprej proti mestu Kecskemét, na poti pa smo se ustavili še v eni izmed vinogradniških vasic. Dan se je zaključil v Kecskemétu, kjer smo se namestili v hotelu, zatem pa v eni izmed lokalnih restavracij večerjali. Postregli

so nam svetovno znano madžarsko specialiteto – golaž. Drugi dan smo si ogledali znamenitosti mesta kot so: mestna hiša, mestni park, galerija Cifrapalota, katedrala in sinagoga. Pot smo nadaljevali do naselja Dunaföldvár, kjer smo si ogledali stari stolp iz 15. stoletja, ki je bil nekoč središče tamkajšnjega gradu. V bližini smo se opravili na kosilo, nato pa smo se počasi odpravili proti Mariboru. Vožnja domov je potekala mimo Blatnega jezera – največjega jezera v Srednji Evropi. Eno izmed zanimivih območij ob jezeru je polotok Tihany, kjer smo se tudi ustavili.

Povzpeli smo se k samostanu in uživali ob čudovitem razgledu nad jezerom. Sprehodili smo se še po ulicah vasi Tihany, tam občudovali idilične hiše in njeno arhitekturo, ker pa je območje znano po nasadih sivke, ponujajo na stojnicah sivkine dobrote, parfume in raznovrstne izdelke. Prosti čas smo tam izkoristili za občudovanje bogatih stojnic in opravljanje zadnjih nakupov. Študentje smo se na ekskurziji naučili veliko novega o naravnogeografskih in družbenogeografskih značilnosti Madžarske ter o pomembnejših turističnih območjih in njihovem razvoju. Na dvodnevem odkrivanju Madžarske pa smo našli čas tudi za druženje in poglobljanje prijateljskih vezi.

*Slika 5: Študentje 3. letnika s profesorjem v mestu Kecskemét
Vir: Drozg, 2019*

TERENSKE VAJE SO ZAKON!

Ana Golob
Geografija in slovenski jezik in književnost (1. letnik)
ana.golob@student.um.si

Trnovski gozd

V aprilu smo se pri predmetu Geomorfologija odpravili na terenske vaje v Trnovski gozd. Po dolgi vožnji mimo Ljubljane in Nanosa smo se nekaj kilometrov za Ajdovščino začeli vzpenjati po čudoviti panoramski cesti. Prispeli smo na razgledno točko, kjer se nam je odprl neverjeten razgled. Profesor nam je natančneje predstavil samo območje. Seznanili smo se z geološko zgradbo Trnovskega gozda, vodovjem, prstjo, burjo, klimatskimi razmerami nekoč in danes ter še marsičem. Za tem smo se odpravili na enourno hojo v hrib. Spet smo prispeli v čudovit razgled na vrhu Kuclja (1237 m n. v.). S ptičje perspektive smo si lahko ogledali celotno Vipavsko dolino. Pozneje smo obiskali tudi Ledenico. Gre za ledeniško jamo, kjer so sprva nabirali led za lastno uporabo, kasneje pa so ga začeli načrtno lomiti in voziti v Gorico in Trst. Pot je bila izjemno zanimiva, saj smo se srečali s pojavom rastlinskih višinskih pasov, vendar v obratni smeri kot običajno – navzdol postaja vedno hladneje, dokler ne prideš do večnega ledu. Ustavili pa smo se tudi na dveh mrziščih. To so večja območja, kjer nastaja vegetacijska inverzija predvsem zaradi hladnega zraka, ki se tam zadržuje.

*Slika 6: Na Koclju
Vir: Ivajnšič, 2019*

Skupne terenske vaje treh univerz na Ljubljanskem polju

Naslednje terenske vaje smo opravljali pri predmetu Hidrogeografija. Študenti geografije iz ljubljanske, koprške in mariborske univerze smo se zbrali v Šentjakobu, kjer smo si ogledali meritev pretoka (ARSO) s pomočjo akustičnega dopplerjevega merilnika pretoka. Kasneje smo se ustavili na JP VO-KA, kjer nam je dr. Brigita Jamnik predstavila oskrbo s pitno vodo v Ljubljani, mag. Mojca Vrbančič pa odvajanje in čiščenje odpadne vode. Ogledali smo si tudi model vodonosnika Ljubljanskega polja in vodarno Kleče, natančneje smo si ogledali nadzorni center in enega od vodnjakov. Sledil je ogled ČN Črnuče, po poti nazaj pa smo se ustavili tudi v HE Medvode.

RRA Koroška, Regionalna razvojna agencija za Koroško

V sklopu izbirnega predmeta Projektno in timsko delo v geografiji smo se seznanili z RRA Koroška. Na poti do Slovenj Gradca, kjer se ta razvojna agencija nahaja, smo spoznavali okoliške kraje, opazovali Dravo in njeno meandriranje od Maribora do Mislinjske doline.

V RRA Koroška nam je svoje delo predstavil nekdanji študent geografije na FF UM, ki je tam zaposlen že kar nekaj časa. Predstavil nam je svoje delo in projekte, ki jih izvaja. Povedal nam je, da si lahko uspešnejši, če delaš v dobrem timu, kjer se različna znanja povezujejo. Pogovarjali smo se tudi o možnosti zaposlitve, ki jih imamo kot geografi, ki je zagotovo eno izmed pogostejših vprašanj, ki si jih zastavimo.

Otvoritev učne poti po vitanjskih vodnjakih

V četrtek, 23. maja 2019, smo študenti 1. letnika prisostvovali prireditvi ob odprtju učne poti po prenovljenih vitanjskih vodnjakih. Otvoritev se je dogajala v Centru Noordung v Vitanju. Po pozdravnem nagovoru župana je naša profesorica ddr. Ana Vovk Korže pojasnila pomen pitne vode v svetu in nasploh. Predstavila je tudi brošuro Obiščimo vitanjske vodnjake, kjer so natisnjena pričevanja vaščanov o posameznih vodnjakih. Sledila je predstavitev učencev OŠ Vitanje – Prešernov Povodni mož, ki se je spremenil v vitanjskega povodnega moža.

PGD Starše

Pri drugih terenskih vajah pri predmetu Hidrogeografija smo se odpravili v Starše. Tamkajšnji prostovoljni gasilci so nam pokazali opremo, ki jo uporabljajo v primeru poplav. Predstavili so nam tudi, kakšno je trenutno stanje poplav in kako se stvari spreminjajo v primerjavi s preteklostjo – pod njihovo oskrbo je namreč kar veliko poplavnega območja. Skupaj z njimi in kolegi s Fakultete za gradbeništvo smo se odpravili do Drave, kjer smo izvajali različne meritve z različnimi pripomočki, kot so npr. točkovni sonar, merilec nagiba, dron, palica za merjenje globine, izokinetični vzorčevalnik ipd.

Vodni park Radlje ob Dravi

Pri izbirnem predmetu Sonaravno urejanje voda smo si ogledali Vodni park Radlje ob Dravi, kjer smo spoznali delovanje vodnega parka s poudarkom na naravnih čistilnih sistemih, ki omogočajo čiščenje vode za potrebe turizma oz. kopanja.

EVROPSKA NOČ RAZISKOVALCEV

Anja Mihelič

Geografija in slovenski jezik in književnost (2. letnik 2. stopnje)

anja.mihelic1@gmail.com

V petek, 27. 9. 2019, je v Europarku potekala vsakoletna mednarodna Evropska noč raziskovalcev. Tema letošnjega dogodka je bila Varni z znanostjo. V trgovskem centru so pripravili predstavitev vsebin »kako delujejo stvari« in kakšen je prispevek raziskovalcev ter

znanosti v našem vsakdanjem življenju. Poleg različnih društev iz Maribora in okolice, se je na dogodku predstavila tudi Univerza v Mariboru z Mednarodnim centrom za ekoremediacije (ERM center), katerih poslanstvo je približevanje znanosti otrokom in odraslim. Zaposleni v ERM centru in študentki smo z izvedbo delavnic ozaveščali o družbeni vlogi raziskovalcev in znanosti s poudarkom na geografiji ter priložnostih za kreiranje zelenih delovnih mest kot tistih, ki zmanjšujejo vpliv na okolje.

Z mimoidočimi otroki smo najprej rešili kratko anketo, s pomočjo katere smo jih razporedili v štiri vnaprej pripravljene postaje: znanstvenik, pridelovalec, umetnik in inženir. V prvi skupini so z vodjo skupine izvajali eksperimente s pomočjo terenskega laboratorija. Otroci so analizirali pH prsti in vode ter s klorovodikovo kislino raziskovali reakcije različnih kamnin, druga skupina je posadila raznovrstne hitro kaleče rastline, tretja skupina je izdelovala okraske in voščilnice iz naravnih materialov, četrta skupina pa je z vnaprej pripravljenimi modeli sestavljala jurto in se dodatno podučila o bivališču mongolskih nomadov. Otroci so imeli možnost kroženja med postajami in opaziti je bilo, kako so se med aktivnostmi poleg usvajanja novih znanj še zabavali.

SIMPOZIJ

Jakob Slavič
Geografija in pedagogika (1. letnik 2. stopnje)
jславic.s@gmail.com

V petek, 11. oktobra 2019, se je na Filozofski fakulteti Maribor odvijal geografski simpozij ob 100. obletnici rojstva geografa in prvega rektorja Univerze v Mariboru dr. Vladimirja Bračiča.

Dr. Vladimir Bračič velja za enega najpomembnejših geografov na slovenskih tleh. Pri svojem delu se je posvetil predvsem družbeni geografiji. Velik del njegovega dela tako zajema predvsem raziskovanje severovzhodne Slovenije in opozarjanje na problematiko manjše razvitosti tega območja. Pod njegovimi rokami so nastali številni članki, ki so bili objavljeni v raznih strokovnih in znanstvenih revijah, učbeniki in karte, bil je tudi urednik številnih zbornikov. Svojo noto je dodal tudi knjigi Geografija Slovenije. Njegova strokovnost se je kazala tudi s prisotnostjo na številnih domačih in mednarodnih kongresih, za svoje delo je dobil tudi madžarsko odlikovanje, zlato plaketo Univerze v Ljubljani in Žagarjevo nagrado.

Slika 7: dr. Vladimir Bračič
Vir:

<http://www.spodnjepodravci.si/oseb/br%C4%8Di%C4%8D->

Zraven raziskovalnega dela je bil odličen tudi na pedagoškem področju. Deloval je kot učitelj, profesor na srednjih šolah (Višja komercialna šola Maribor) in visokošolskih zavodih (Pedagoška akademija), kot ravnatelj (gimnazija Ptuj), dekan Pedagoške akademije, predsednik Združenja visokošolskih zavodov v Mariboru. Svoj vrh v pedagoških in akademskih vodah je dosegel kot eden od pobudnikov za ustanovitev Univerze v Mariboru. Od leta 1975 pa do 1979 je deloval tudi kot prvi rektor omenjene univerze. Udejstvoval se je tudi v političnih vodah kot član izvršnega sveta Republike Slovenije in ljudski poslanec.

V sklopu simpozija je bila, v razstavnih prostorih Filozofske fakultete Maribor, postavljena tudi manjša razstava. Na ogled so bila izbrana dela dr. Vladimirja Bračiča kot so učbeniki, članki,

diplomsko delo, karte ... Razstavo so spremljali tudi plakati s fotografijami in pripisom iz pomembnih trenutkov Bračičevega življenja.

Začetek simpozija se je pričel ob 9.30 z nagovorom rektorja Univerze v Mariboru, red. prof. dr. Zdravka Kačiča, dekana Filozofske fakultete Univerze v Mariboru, red. prof. dr. Darka Friša in predstojnikom Oddelka za geografijo, izr. prof. dr. Igorja Žibera.

Sledila je predstavitev monografije Kulturne pokrajine Haloz, ki jo je predstavil izr. prof. dr. Vladimir Drozg.

Nato je sledil prvi del predstavitve prispevkov, ki so nastali v sklopu simpozija. Kot prva je Eva Konečnik Kotnik širše predstavila dr. Bračiča v prispevku: Zaslužni profesor dr. Vladimir Bračić – ob stoletnici rojstva. Sledil je prispevek Vlaste Stavbar: Pogled na življenje in delo Vladimirja Bračiča. Uroš Horvat nam je predstavil Demografski razvoj in značilnosti prebivalstva v Halozah, Stanko Pelc: Haloze med marginalnostjo in podeželsko idilo in Igor Žibera: Spreminjanje rabe tal v Halozah v obdobju 2000–2015.

Po končanem prvem sklopu je sledila uradna otvoritev razstave, ki jo je odprla red. prof. dr. Karmen Kolnik. Ob pogostitvi z lokalno pridelano hrano, je bil čas namenjen številnim diskusijam, ponovnim srečanjem in spominjanju na dr. Bračiča.

Drugi del predstavitve prispevkov je začel Vladimir Korošec s temo Haloško kmetijstvo kot dejavnik regionalnega razvoja, Haloze kot turistični in pristočasni prostor pa nam je predstavil Dejan Cigale. Ana Vovk Korže je predstavila svoj prispevek Značilnosti prsti v naselju Stoperce, Vladimir Drozg pa je zaključil s temo Kdo ustvarja kulturno pokrajino Haloz?

Simpozij je ob koncu s pozdravom študentom, svojcem dr. Bračiča, akademskim kolegom iz Ljubljane, bivšim sodelavcem dr. Bračiča in ostalim zbranim, zaokrožil predstojnik Oddelka za geografijo, izr. prof. dr. Igor Žibera.

BRUCOVANJE

Jana Jaušovec
Geografija in zgodovina (3. letnik)
jana.jausovec1@gmail.com

Tudi letos se bruci niso mogli izogniti tradicionalnemu geografskemu krstu, s pomočjo katerega smo jih končno sprejeli med svoje vrste. Odlično so se borili z vsemi danimi nalogami in se medtem povezali tudi s starejšimi kolegi geografi. Tako je za nami še eno uspešno leto oddelčnega brucovanja.

ŠTUDENTI NA PROJEKTIH

PKP: ANALIZA PODATKOV O OBDELOVALNIH POVRŠINAH S POMOČJO DALJINSKEGA ZAZNAVANJA

Urška Povalej
Geografija in pedagogika (3. letnik)
povalej.urska@gmail.com

S projektom PKP (Analiza podatkov o obdelovalnih površinah s pomočjo daljinskega zaznavanja) smo pričeli v mesecu februarju. Vodja projekta je bil viš. pred. Matjaž Nekrep Perc, univ. dipl. inž. grad., nam, študentom Filozofske fakultete UM, pa je bila mentorica prof. ddr. Ana Vovk Korže. V projekt so bili prav tako vključeni študenti Fakultete za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo. Glavni namen projekta za študente Filozofske fakultete je bil, da se seznanimo s projektnim delom in laboratorijsko analizo prsti. Tekom projekta pa smo z vmesnimi zadolžitvami in pisanjem poročil pridobili tudi druga znanja in kompetence.

Ob izdelavi prvega poročila »Analiza podatkov o obdelovalnih površinah s pomočjo digitalnega zaznavanja« smo se seznanili z osnovami; kaj vse lahko spremljamo z digitalno tehnologijo, katere vrste opreme se uporabljajo po svetu, katere podatke zbirajo in kako se dobljeni podatki prikazujejo, na koncu pa smo poiskali tudi konkretne primere dobrih praks po svetu, kjer uporabljajo daljinsko zaznavanje za spremljanje obdelovalnih površin.

V drugem poročilu »Težave pridelovalcev na poljih« smo zbirali informacije o težavah, ki jih imajo pridelovalci na njivah. Največje težave jim povzročajo kislila tla, s čimer imajo problem predvsem v Podravju, kislila tla pa so eden najpogostejših vzrokov za slabo rodovitnost; sledijo erozija prsti; plevel; spomladanska in poletna suša; pogoste padavine; bolezni in škodljivci in navsezadnje tudi kemizacija kmetijstva. V poročilo smo dodali še intervju, ki smo ga opravili na eni izmed prekmurskih kmetij, kmetiji Cigūt. S tem intervjujem smo potrdili naše predhodno zbrane informacije o težavah poljskih pridelovalcev ter kako se s težavami soočajo.

25. marca smo odšli na prvi teren, kjer smo z območja preučevane njive na Pragerskem vzeli 8 vzorcev prsti. Mentorica nam je pred terenom poslala navodila in postopek za odvzem vzorcev prsti, da smo se pred samim delom lahko pripravili. Med tem ko smo študenti Filozofske fakultete odvzeli vzorce prsti, so študenti Fakultete za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo skupaj z mentorjema posneli koordinate nekaterih odvezemnih mest, s čimer smo

*Slika 1: Delo na terenu: odvzem vzorcev prsti in pridobivanje koordinat odvezemnih mest na njivi na Pragerskem
Vir: Povalej, 2019*

dobili karto lokacij vzorčenja. Drugo terensko delo je potekalo na preučevani njivi ob Betnavskem gozdu, kjer smo na enak način kot na njivi na Pragerskem odvzeli 8 vzorcev prsti, te pa smo kasneje analizirali.

Študenti Filozofske fakultete smo se na projektu prvič seznanili s fotometrom, napravo za merjenje kemijskih snovi v zemlji, s

katero smo v mesecu juniju naredili laboratorijske analize prsti obeh preučevanih njiv. Analizirali smo 8 vzorcev prsti njive na Pragerskem in 8 vzorcev prsti njive pri Betnavskem gozdu. Pri analizi prsti smo merili pH, amonij, nitrate, fosfate in kalij.

Rezultati raziskave so pokazali, da so vrednosti amonija in nitratov pri večini vzorcev iz obeh njiv pod spodnjo mejo. Pri amoniju so se vsebnosti večinoma gibale med 0,04 mg/l in 0,17 mg/l, pri nitratih pa večinoma med 0,4 mg/l in 2,7 mg/l. Vsebnost amonija in nitrata je odvisna od gnojenja, v prevelikih količinah pa je prisotnost obeh elementov v prsti lahko škodljiva. Ker rastline te elemente sprejemajo za svoj razvoj, lahko v prevelikih količinah posledično škodujejo tudi človeškemu organizmu.

Prisotnost fosfatov je v vseh analiziranih vzorcih precej pod zaželeno vsebnostjo. Tako pri vzorcih iz njive na Pragerskem kot pri vzorcih iz njive pri Betnavskem gozdu je njihova vsebnost 0,3 mg/l. Vsebnost fosfatov in dušikovih gnojil v prsti je prav tako posledica gnojenja. Višja kot je njihova vsebnost, več je gnojenja, kar pa za rast in razvoj rastlin v prekomernih količinah ni koristno. Škoduje tako rastlini kot podzemni vodi, do katere fosfati pridejo z izpiranjem kmetijskih površin.

Kalij v vzorcih iz Pragerskega ter Betnave niha v zaželenem rangi vsebnosti večinoma med 40 mg/l in 50 mg/l. Kalij v prsti je pomemben za odpornost rastlin. Njegovo pomanjkanje se kaže pri pojavu bolezni, nepravilno razvitih listih in ovenelosti rastline. Kot pri vseh ostalih elementih pa tudi za kalij ni dobro, če ga je v prsti preveč. Prekomerna vsebnost kalija v prsti namreč lahko povzroči pomanjkanje drugih hranil.

Poleg vseh analiziranih elementov je pomembna tudi kislost tal, ki vpliva na njeno rodovitnost. Najbolj rodovitna tla z največ hranili imajo pH med 6 in 7. Vzorci prsti iz njive na Pragerskem so pokazali, da so tla na tem območju kislja do zmerno kislja, saj imajo pH med 4,5 in 5,8. Tla na njivi pri Betnavskem gozdu pa so kislja (5 pH).

Z analizo vzorcev prsti iz obeh njiv smo ugotovili, da so tla primerna za rast kulturnih rastlin, ki so na njivah posajene. Na njivi na Pragerskem je bila posajena pšenica, na njivi pri Betnavskem gozdu pa koruza.

*Slika 2: Analiziranje vzorcev prsti s fotometrom
Vir: Povalej, 2019*

ŠIPK: MNOŽIČNO SODELOVANJE ZA VARSTVO PRED POPLAVAMI

Aljaž Žagavec
Geografija in Zgodovina (2. letnik)
aljaz.zagavec@student.um.si

Sara Repolusk
Geografija in Sociologija (1. letnik 2. stopnje)
sara.repolusk@student.um.si

Med 1. marcem in 30. junijem smo štirje člani geografskega oddelka z Univerze v Mariboru sodelovali na projektu ŠIPK: Množično sodelovanje za varstvo pred poplavami. Med njimi sva bila tudi midva, Sara in Aljaž, ki vam bova v naslednjem besedilu na kratko predstavila potek samega projekta.

Začetni sestanek smo imeli v ponedeljek, 4. marca 2019, v prostorih Fakultete za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo. Na projektu so poleg nas geografov, sodelovali tudi študenti iz te fakultete. Na sestanku smo si dodelili naloge, ki smo jih morali opraviti ob koncu vsakega meseca in zapisati potek delovanja in rezultate v vnaprej pripravljene časovnice, ki so nam jih posredovali po mailu. Za raziskovanje smo izbrali reko Dravo na območju občine Starše, kjer že leta poskušajo zmanjšati vpliv poplav na poseljena območja. Za drugo območje smo si izbrali potok Polskava, ki je po velikosti in količini razlite vode precej manjši od Drave, vendar kljub temu povzroča številne preglavice domačinom.

Prva naloga za geografe je bila naslednja: pregledati teoretični del metode množičnega zbiranja podatkov in poiskati dosedanje primere dobrih praks množičnega zbiranja podatkov o poplavah. Preiskali smo tudi spletno stran ARSO, ki ma številne podatke o poplavah, osredotočili pa smo se na reko Dravo. Našli smo številne primere iz tujine (Združene države Amerike, Francija, Vietnam, ipd.). Vse ukrepe smo dobro pregledali in jih opisali v skupnem poročilu. Enako smo naredili za podatke spletne strani ARSO.

Drugi del naše naloge se je navezoval na kakovost vode. Tukaj se lahko vprašate, zakaj smo se ukvarjali s kakovostjo vode, če je govora o poplavah? Torej, ko reka prestopi bregove, skupaj z njo pridejo številne druge škodljive stvari, ki jih ljudje zavržemo v vodo (pralni praški, šamponi, gnojila,...). Vsa ta sredstva vsebujejo umetne kemikalije, ki v prevelikih količinah ogrožajo ekosistem v vodi. Vendar, ko se reka ponovno vrne nazaj v strugo, se nekatere škodljive snovi obdržijo na kopnem. Velikokrat so to njivske površine, ki absorbirajo škodljive snovi v zemljo. Zato je bilo potrebno pregledati, kakšna je kakovost vode na obravnavanih delih, saj neposredno vpliva na kakovost prsti v njeni okolici. Z pomočjo analiz smo pregledali, kolikšna je koncentracija naslednjih snovi: trdota vode, fosfati, dušikove spojine in pH. Vse analize smo opravili v prostorih Filozofske fakultete, kjer smo nekatere analize opravili večkrat, da smo dobili natančnejše podatke.

V sklopu projekta smo opravili dve terenski deli, in sicer 23. aprila 2019 v občini Starše ter 22. maja 2019 na potoku Polskava. V občini Starše smo se povezali s prostovoljnimi gasilci, ki so nam predstavili opremo, ki jo uporabljajo pri intervencijah in s trendom poplav v občini Starše, nato pa smo se odpravili do struge in kanala reke Drave, kjer smo vzeli vzorec vode ter izmerili hitrost in globino reke. Na drugem terenskem delu je skupina gradbenikov opravila meritve na

potoku Polskava, geografi pa smo z metodo sedimentacije preučili teksturo brežine potoka, izmerili pa smo tudi pretok in ovlaženi potočni profil.

Rezultati meritev vode v kanalu reke Drave so pokazali, da je voda glede na pH vrednost in prisotnost nitratov ter nitritov pitna, kalij v vzorcu vode ni bil prisoten, vrednosti fosfatov pa presegajo nominative. Rezultati meritev vode potoka Polskava pa so pokazali, da je voda glede na vsebnost amonijaka primerna za kopanje, prav tako vsebnosti nitratov in kalija ne presegajo nominativov. V vzorcu vode je mejno vrednost presegala le količina fosfatov. Pri metodi sedimentacije smo vzeli štiri vzorce prsti, ki so pokazali, da je prst peščeno ilovnata.

Po pregledu literature in analizah vode ter prsti smo ugotovili, da imajo onesnažene kmetijske površine veliki vpliv na kakovost vode. Povišane vrednosti amonijaka in nitratov so namreč lahko posledica uporabe kemikalij in umetnih gnojil v kmetijstvu. Mejne vrednosti prav tako presegajo vsebnosti fosfatov, kar prav tako lahko povežemo z uporabo umetnih gnojil. Pomembno se je zavedati, da moramo za celovito spremljanje poplavne ogroženosti poznati poplavne vode, kar pomeni, da moramo poleg osnovne struge reke Drave poznati tudi razmere v zaledju in pritokih. Eden od sklepov je tudi ta, da bi bilo potrebno prenehati uporabljati konvencionalne metode kmetovanja. Ljudi, ki živijo na poplavnih območjih, je treba preventivno ozaveščati o tem, kako se lahko pred poplavami čim bolj učinkovito zaščitijo in kako morajo v primerih naraščanja vod ukrepati.

PRAKTIČNE IZKUŠNJE

STRNJENA PEDAGOŠKA PRAKSA V OSNOVNI ŠOLI

Sara Repolusk
Geografija in sociologija (1. letnik 2. stopnje)
sara.repolusk@student.um.si

Študenti dvopredmetnih magistrskih študijskih programov v 1. letniku (v poletnem semestru) opravljamo dvotedensko strnjeno pedagoško prakso na izbranih osnovnih šolah. Ta praksa je prvi stik študentov z razredom, zato smo študenti pred samim začetkom prakse tudi precej nervozni. Napetost pa nekoliko olajša dejstvo, da si šolo, na kateri želimo opravljati prakso, lahko izberemo sami. Veliko študentov se odloči, da bo prakso opravljalo na šoli, ki so jo obiskovali v času lastnega primarnega izobraževanja.

Na praksi se študenti seznanimo z delom učiteljev tako v razredu kot tudi izven razreda. Sama sem najprej hospitirala mentorico pri delu, nato pa sem tudi sama izvedla štiri nastope v 6., 7., 8., in 9. razredu. Sodelovala in pomagala sem tudi pri izvedbi pisnega preverjanja in ocenjevanja znanja v sedmem in osmem razredu, udeležila pa sem se lahko tudi pedagoške konference.

Praksa mi je bila zelo všeč, vendar menim, da dva tedna mineta bistveno prehitro. Študenti se komaj navadimo in vpeljemo v sistem, ko se praksa za nas že praktično zaključí. V dveh tednih začnemo spoznavati učence, njihove učne navade in preference, zato menim, da bi praksa morala trajati dlje časa. Učence in njihov napredek bi bilo zanimivo spremljati, saj bi komaj takrat lahko videli, ali so bile naše izvedene učne ure tudi uspešne. Prav tako menim, da bi se praksa v osnovnih ali srednjih šolah lahko izvajala že na dodiplomskem študiju, saj bi se študenti tako lažje odločili, ali študij po zaključeni diplomi želijo nadaljevati na pedagoški ali nepedagoški smeri.

PRVO SREČANJE Z OSNOVNOŠOLCI

Anja Mihelič
Geografija in slovenski jezik in književnost (2. letnik 2. stopnje)
anja.mihelic1@gmail.com

Z vidika pedagoške prakse je bil 1. letnik bogat z izkušnjami in je (predvidevam) marsikomu podkrepil odločitve, da je bila pedagoška smer pravilna izbira.

V okviru študijskih obveznosti za 1. letnik pedagoške smeri magistrskega študija delež prakse na osnovni šoli vključuje en teden interdisciplinarne opazovalne prakse v mesecu novembru in dva tedna strnjene pedagoške prakse v aprilu. Pred samim vstopom v razred ter izvajanjem samostojnih vsebin smo skupno opravili še vsaj 3 hospitacije na različnih osnovnih šolah in tako dobili vpogled v različne metode, oblike in tehnike poučevanja. Dobro je namreč s pripravo na lastne nastope začeti že v času skupnih hospitacij, saj nam lahko marsikatera ideja pride zelo prav pa še navadimo se na sprotno beleženje, ki ga bomo med izvedbo prakse – zaradi vseh novih informacij in pomanjkanja časa – nujno potrebovali.

Verjamem da nisem bila edina, ki je imela pred začetkom strnjene prakse nek strah, kako ukrotiti – po nekaterih trditvah – vedno bolj apatično in neugnano mladino. Tako interdisciplinarno kot strjeno pedagoško prakso sem opravljala na Prvi OŠ Slovenj Gradec. Načeloma nihče izmed nas ni imel problemov pri izbiri šole in tudi same OŠ rade sodelujejo pri pedagoški praksi. Osebnostno sem šla na izbrano šolo en teden pred prakso, opravila razgovor z ravnateljico ter spoznala mentorico. Po pregledu urnikov pa sva se odločili, da bom imela nastop

že prvi dan prakse. Z mentorico sem se odlično ujela, predvsem pa mi je ugajalo, da mi je pustila proste roke pri moji izvedbi ur. V ure poučevanja sem vključevala skupinsko delo, delo v paru, delo z atlasom, zemljevidom, e-učbeniki, i-gradivi, z učenci smo skupaj izdelali križanko, prikazala pa sem tudi preprost eksperiment.

Največja vzpodbuda in zahvala ob koncu so mi bili vedoželjni in veseli obrazi otrok. Videlo se je, da z vsako vzpodbudo rastejo in »cvetijo«, kar so dokazovali z vedno večjim sodelovanjem in novimi idejami. Praksa mi je omogočila vpogled v svet idej o drugačnem in inovativnem načinu poučevanju kot so na primer področja sodelovalnega učenja, raznih projektov in formativnega spremljanja, ki jih želim še dodatno poglobiti, da bi mi bili pri poučevanju v pomoč in nenehno osebno rast. Predvsem pa se po takšni praksi ne bi želela kar vrniti v študijske klopi, ampak bi raje kar ostala na šoli, poučevala in se urila dalje.

PEDAGOŠKA PRAKSA V SREDNJI ŠOLI

Alja Balažič

Geografija in matematika (2. letnik 2. stopnje)

alja.balazic@gmail.com

V poletnem semestru 2. letnika magistrskega študija pedagoške geografije poteka strnjena pedagoška praksa na izbrani srednji šoli, poleg tega pa še razpršena praksa, ki jo študentje lahko opravljajo na osnovni ali srednji šoli. Sama imam obe praksi že za sabo in sem bila z njima zelo zadovoljna. Šolo, na kateri boš opravljal prakso, si lahko izbereš sam in načeloma s tem ni težav, saj se le te prijazno odzovejo in te sprejmejo na prakso. Ker pa to ni prva tovrstna praksa (v 1. letniku magistrskega študija poteka pedagoška praksa na osnovni šoli), je celoten proces manj stresen, saj že približno veš, kako bo praksa potekala, kakšne so tvoje zadolžitve in naloge, kako napišeš učno pripravo in se pripraviš na izvedbo nastopa ... Dobro je, da se z mentorjem sestaneš že kakšen teden prej, da se okvirno dogovorita o nastopih in hospitacijah ter načrtujeta dodatne dejavnosti, ki bodo tisti teden potekale na šoli in se jih boš udeležil. Preko vseh dejavnosti tako spoznaš celoten proces dela na šoli in dobiš številne koristne informacije glede učiteljskega poklica.

Praksa v 2. letniku mi je bila super, imela sem manj treme pri nastopih in bila bolj samozavestna v razredu v primerjavi s prakso v prvem letniku, ko smo šele pridobivali prve izkušnje z nastopanjem. Vsem, ki boste še postali študentje pedagoške smeri, bi v zvezi s prakso svetovala še, da si čim bolj sproti beležite vse hospitacije, opazovanja in lastne ugotovitve v dnevnik, saj je teden prakse kar natrpan in je dobro, da imaš vtise in spoznanja zabeležena, dokler so še »sveža«. Tako tudi postopoma napreduješ in se razvijaš na poti do pedagoškega poklica.

Le pogumno! ☺

GEOGRAFSKE PRAKSA – ZUKD GRAD

Anja Kisilak

Geografija in pedagogika (2. letnik 2. stopnje)

anja.kisilak@gmail.com

V 2. letniku smo v okviru magistrskega študija opravljali prakso in sama sem izbrala Zavod za upravljanje kulturne dediščine Grad. Zavod upravlja s kulturnimi znamenitostmi v občini Grad in skrbi za razvoj turizma v občini. Leta 2013 je Občina Grad skupaj z ZUKD Grad in s pomočjo evropskih sredstev zgradila Doživljajski park Vulkanija, ki ga je zavod prejel v upravljanje. Poleg parka je v upravljanje prejel še Lednarjevo usnjarno, v kateri je urejen geološki muzej in je zavarovan kot kulturni spomenik, kamnolom bazaltne tufa, ki je zavarovan kot naravni

spomenik, in cestni turistični vlak ter Pütarov mlin. Glavni cilj zavoda je privabljanje obiskovalcev v Doživljajski park Vulkanija, kjer obiskovalci na zabaven, poučen, interaktiven in doživljajski način spoznajo gorički vulkan, zgradbo zemlje in geologijo Goričkega.

V Doživljajskem parku Vulkanija obiskovalci najprej spoznajo zgradbo Zemlje, vulkanizem in njegove posledice ter gorički vulkan, nato se sprehodijo po lavini cevi, kjer spoznajo minerale, ogledajo si 3D film o geološki zgodovini Zemlje in Goričkega, nato pa se virtualno spustijo v središče vulkana, kjer doživijo izbruh vulkana. V geološkem muzeju spoznajo mineral olivin, ki je značilen za vulkanska območja in ga v Sloveniji najdemo samo pri Gradu na Goričkem. Hkrati spoznajo tudi geologijo Goričkega, kamninski in vodni krog, kasneje pa si ogledajo zbirko mineralov in kristalov. S cestnim turističnim vlakcem se lahko zapeljejo ob kraterju goričkega vulkana do kamnoloma bazaltne tufa, kjer spoznajo delo v kamnolomu in iščejo mineral olivin ter spoznajo vulkansko pokrajino. V parku pripravljajo tudi različne geološke delavnice za različne starostne skupine.

Tekom prakse sem spoznavała delovanje zavoda in vsebino, ki jo predajajo v Doživljajskem parku Vulkanija. Prisotna sem bila na kolegijih, kjer sem imela možnost vpogleda v delovanje in organizacijo zavoda, vključili so me v teambuildinge, kjer smo se pogovarjali o obvladovanju stresa na delovnem mestu. Prav tako so me vključili v pripravo in izvedbo različnih delavnic. Skupaj s prvošolčki smo tako izdelovali vulkanski mozaik iz kamenčkov, za občinsko upravo in svetnike Občine Grad pa smo pripravili Lov na zaklad. Spoznala sem delo turističnih vodnikov, saj sem jih spremljala na vodenjih po parku in v geološkem muzeju. Skupaj z mentorico sva se odpravili tudi na teren. Ogledali sva si kamnolom bazaltne tufa, v katerem sem spoznala bazaltni tuf in mineral olivin, nato sva se sprehodili še po kraterju goričkega vulkana, kjer mi je predstavila faze bruhanja goričkega vulkana. Na koncu prakse sem nekaj časa preživela tudi s turisti, katerim sem predstavila zgradbo Zemlje, geološke značilnosti Goričkega in gorički vulkan.

Praksa na ZUKD Grad mi je bila zelo všeč, saj je bila pestra, raznolika, zabavna in zelo poučna izkušnja. Zaposleni so me lepo sprejeli, mi pomagali in me usmerjali. Naučila sem se veliko novega, predvsem o kamninah, mineralih in o geologiji Goričkega. ZUKD Grad je tesno povezan z geografsko vsebino. S tem pa ne mislim samo na vsebino, ki jo predajajo turistom (zgradba Zemlje, geologija Goričkega, vulkanizem), ampak tudi druge vsebine, ki smo jih obravnavali tekom študija nepedagoške geografije, in sicer to, da je na eni strani potrebno varovati naravno in kulturno dediščino (kamnolom bazaltne tufa, Lednarjeva usnjarna), po drugi strani pa se mrežiti in sodelovati (skupna vstopnica Vulkanija in grad Grad, prodaja izdelkov lokalnih obrtnikov), promovirati pod isto blagovno znamko (Green volcano – združeni ponudniki zahodnega Goričkega), sodelovati z lokalno skupnostjo, uporabljati IKT, biti inovativen in se prijavljati na razpise. Menim, da je ZUKD Grad primerna institucija, kjer se lahko nepedagoški geograf zaposli. Da je zavod res primeren za geografe priča tudi dejstvo, da kolektiv, poleg turističnih vodnikov in geologa, sestavljajo tudi geografi.

SLOVENSKI VIKEND

Jakob Slavič
Geografija in pedagogika (3. letnik)
jslavic.s@gmail.com

Tudi letos smo se člani EGEA Maribor udeležili sedaj že tradicionalnega »Slovenskega vikenda«. Tokratna lokacija dogajanja se je pomaknila nekoliko vzhodneje, natančneje v vaški dom na Resniku. Dogodek je potekal pod okriljem ljubljanske in mariborske enote. Kot je prišlo že v navado, smo se vsi udeleženci zbrali na skupni točki, kjer smo si po dolgem času spet stekli v objem. Polovica članov je nato potovala v smeri prenočišča, medtem ko se je druga polovica napotila polnit nakupovalne vozičke, saj že stari rek pravi prazen žakelj ne stoji pokonci in nič drugače ni niti pri študentih geografije. Ob pripovedovanju dogodivščin od zadnjega snidenja, se je kuhala pozna večerja, ki smo jo nadgradili še z glasbo in plesom.

*Slika 1: Delavnice
Vir: Simonič, 2018*

druge študente in sam sistem delovanja ter bonitet. K temu smo dodali tudi pomanjkanje terenskega dela, ki ga občutimo na obeh fakultetah. Tako bi lahko »Slovenski vikend« nadgradili s kakšno terensko vajo, ki bi jo odvodil eden izmed profesorjev. S tem bi nove (morebitne) člane lažje pridobili na sam dogodek, hkrati pa vzpostavljali kolegialno vez s profesorji in dodali kakšen praktičen del več na študijski koledar. Dodali smo še misel o promocijskem videu, ki bi lahko morebitne člane dodatno pritegnil in jim predstavil samo delovanje EGEE.

Na odgovor neodzivnosti in neaktivnosti smo nekoliko težje odgovorili.

Po zasluženem zajtrku smo se naslednji dan člani razdelili v mešane skupine. S strani organizatorjev smo dobili za nalogo iskanje rešitev problematik, ki nastajajo znotraj obeh enot: pridobivanje novih članov (»brucev«), organiziranje skupnih dogodkov, neodzivnost članov in podobno.

Prišli smo do spoznanja, da je potreba po večjem povezovanju enot kakor tudi samih fakultet. Ugotavljamo namreč, da problem vključevanja novih mlajših članov »brucov«, tiči v strahu, da bodo z obštudijskimi dejavnostmi kot je EGEA, imeli premalo časa za pripravo na redne študijske obveznosti. Hkrati vidimo razloge tudi v strahu spoznavanja novih ljudi in mišljenju, da jim EGEA ne more ponuditi nič koristnega ali novega.

Menili smo, da je primer dobre prakse prav dogodek »Slovenski vikend«. Kjer se še zmeraj giblje domač krog ljudi (ni tujcev), bruci lahko spoznajo EGEO kot društvo,

*Slika 2: S kolegi geografi na Slovenskem vikendu
Vir: Simonič, 2018*

Ugotavljamo da, kljub celotnemu sprotnemu informiranju na straneh Facebook, člani ne utegnemo spremljati vseh dogodkov, hkrati pa se nam ti ne zasidrajo v spomin. Rešitev se morda skriva v mesečnih sestankih, kjer bi morebitne dogodke lahko še enkrat preleteli.

Po obilnem kosilu smo se posedli v avtomobile in se zapeljali do doma na Osankarici, kjer smo peš nadaljevali do spomenika pohorskega bataljona. Članica EGEA Maribor nam je predstavila kratko zgodovino in pomen spomenika. Na poti je bilo veliko časa za primerjanje študija geografije na obeh fakultetah, kratka potopisna predavanja iz lastnih potovanj ali zgolj za trenutke namenjene skupnemu fotografiranju in petju.

Dan smo zaključili s panoramo z razglednega stolpa na Rogli.

Ob dobri družbi čas hitro mine in tako se je končal tudi naš drugi »Slovenski vikend«. Sledili so še zadnji objemi in pozdravi, ki bodo naša popotnica do naslednjega snidenja nekje globoko v slovenskih gozdovih.

IZMENJAVA Z EGEA JOENSUU NA FINSKEM

Matej Meško

Geografija in zgodovina (2. letnik)

matej.mesko12@gmail.com

V sklopu združenja EGEA smo se že leta 2018, po naši uspešno izvedeni prvi izmenjavi z EGEA Praga, odločili za novo študentsko izmenjavo. Uspešno smo se dogovorili z EGEA Joensuu s Finske za izvedbo medsebojne izmenjave med naslednjim letom, EGEA Maribor je pri tem sodelovala s petimi člani. Z našimi kolegi s Finske smo se dogovorili, da bo izmenjava v Sloveniji potekala konec aprila, na Finskem pa v začetku maja.

19. aprila so tuji študentje prispeli v Slovenijo in začelo se je raziskovanje naše domovine ter kovanje prijateljstva. Pri nas so preživeli 5 dni, v teh dneh pa smo jim poskušali predstaviti čim več slovenskih lepot in posebnosti. Tako smo prve tri dni raziskovali zahodno Slovenijo s pričetkom ob naši obali, nadaljevali v Postojno, ker je bila velika želja naših gostov obisk Postojnske jame. Pot smo nadaljevali proti severu in si ogledali Blejsko ter Bohinjsko jezero s številnimi naravnimi znamenitostmi. Od tam smo popotovanje nadaljevali do Ljubljane, se po njej sprehodili in obiskali glavne točke naše prestolnice. Za zaključek smo se tisti dan ustavili pri naši članici ekipe Mojci, gostje iz tujine so lahko tako preizkusili tradicionalno slovensko velikonočno pojedino in se podučili o nekaterih običajih, večerno pot pa smo nadaljevali proti Mariboru. Tam smo preživeli zadnja dneva, ogledali smo si vse glavne točke Maribora ter se sprehodili po dolgem in počez – od otoka do centra, od Kalvarije do Lenta. V času našega druženja smo okrepili prijateljstva, se naučili novih besed in se zabavali ob nekaterih kulturnih razlikah.

*Slika 3: Prvi del izmenjave (Maribor)
Vir: Rajh, 2019*

Po uspešnem prvem delu izmenjave smo kmalu zatem z letalom odpotovali v Helsinke. Po več kot 4 urah vožnje s hitrim vlakom smo prispeli do kraja naših gostov v Joensuu. Ker smo prispeli prvega maja, smo bili priča tradicionalnemu praznovanju praznika dela, ki nas je vse navdušil

predvsem zaradi njihovih značilnih mornarskih čepic. Presenečeni smo bili nad vremenom, saj je med našim celotnim bivanjem snežilo, česar pa pri nas v mesecu maju zagotovo nismo vajeni, je pa sneg ustvaril odličen ambient. V tednu dni na Finskem smo tako spoznali številne vidike njihove kulture: finsko savno ter kopanje v jezeru pri 4 °C in njihovo kulinariko, ki je bila res odlična. Obiskali smo tako naravne kot kulturne znamenitosti (neskončna jezera, ki dajejo Finski svoj značaj, naravne parke ...), imeli smo piknike ob jezerih ter se pošteno nasmejali in zabavali z našimi kolegi, s katerimi smo se res ujeli ter negujemo stike še danes. Za konec izmenjave smo v lastni režiji obiskali še Helsinke in le stežka zaključili izmenjavo, ki je bila res nepozabna izkušnja.

*Slika 4: Drugi del izmenjave (naravni park Koli)
Vir: Rajh, 2019*

BALKANIJADA 11.0

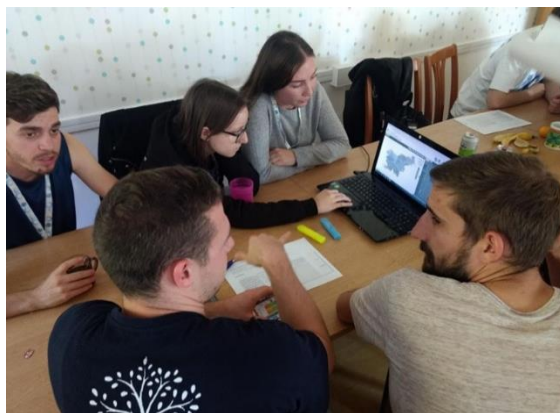
Nima Simonič

Geografija in sociologija (absolventka 2. stopnje)

nina.simonic@student.um.si

V mesecu oktobru smo imeli čast organizirati že 11. tradicionalno Balkanijado, ki se je odvijala v okviru združenja EGEA. Na petdnevem dogodku se vsako leto meseca oktobra družimo študentje geografije, ki prihajamo iz držav bivše Jugoslavije. V lanskem letu je bila tako organizacija dogodka dodeljena EGEA Maribor.

Letošnja Balkanijada se je odvila v Zgornji Kungoti, v centru Sonček. S tem je bil ta dogodek prvič organiziran v vzhodni Sloveniji in najseverneje med točkami prejšnjih Balkanijad. Goste iz Maribora, Ljubljane, Zagreba, Zadra, Beograda, Nikšića, Skopja in Mostarja smo sprejeli v četrtek. V petek dopoldne smo gostili predavatelja Danijela in Janjo iz ERM centra, ki sta predstavila študij na sončni strani Alp. Nadaljevali smo s seznanjanjem z zelenimi delovnimi mesti ter slovenskimi regijami, v katerih so udeleženci iskali možnosti zelenega razvoja. V popoldanskem času smo se lotili problemov, ki pestijo »balkanske« entitete in iskali inovativne rešitve. V večernem programu so se gostujoče entitete predstavile s svojo kulinariko. V soboto smo udeležence popeljali na celodnevno ekskurzijo. Začeli smo v »totem našem« Mariboru, nadaljevali na grad Vurberk in zaključili z ogledom Ptuja. Na ekskurziji smo želeli goste seznaniti z obiskanimi mesti, njihovo zgodovino, kulturo in razvojem. Večer smo zaključili v Zgornji Kungoti s štajerskim večerom, kjer smo študente pogostili s tradicionalno kulinariko iz našega konca. Program smo popestrili z nastopom vokalne skupine, ki je bila presenečenje

*Slika 5: Delavnice ERM centra
Vir: Simonič, 2019*

*Slika 6: Sobotna ekskurzija: Hiša stare trte
Vir: Simonič, 2019*

programom smo sedli k mizi še predstavniki entitet in razpravljali v okviru dnevnega reda sestanka Balkanijade. Po sporazumu na sestanku smo se dogovorili, da se naslednje leto spet vidimo v okviru Balkanijade 12.0, tokrat v Srbiji. Večer smo zaključili z loterijo, dobitke so prispevali člani in sponzorji. Z donacijami iz srečelova smo prispevali v sklad za Balkanijado 12.0, s katerim pomagamo kolegom geografom pokriti delež participacije za omenjen dogodek.

V veliko čast in veselje nam je bilo gostiti študente v Mariboru in njegovi okolici. Hkrati pa se ob tej priložnosti zahvaljujemo vsem, ki ste nam pomagali pri realizaciji programa.

Za zaključek pa kot bi rekli geografi združenja EGEA: »Se vidimo nekje v Evropi!«

večera, in učenjem plesa poznanega kot »veksl«. Nedelja se je začela v športnem duhu, saj smo študente popeljali do Plačkega stolpa. Pohod je trajal dobro uro, na vrhu pa nas je pričakal sončen jesenski razgled na okoliške griče in kraje. V popoldanskem času smo prisluhnili predavanjem gostujočih študentov, ki so pripravili predavanja na temo povezovanja in razvoja ruralnih območij. Preko predstavitev smo pogloblje spoznali problematiko in prakso na tem področju v drugih državah. Pred večernim

*Slika 7: Nedeljska ekskurzija: Lent
Vir: Simonič, 2019*

»BARVITOST SLOVENSKE TRTE«

V študijskem letu (2019/2020) smo študenti z oddelka za geografijo ponovno izdali našo študentsko revijo GEOum. To je že tretja številka geografske revije. Lansko leto smo se odločili, da nam pri izbiri naslovnice pomagata vi, natančneje nadobudni fotografi, ki ste s svojimi slikami popestrili našo revijo. Enako smo se odločili tudi za to leto, zato smo razpisali fotografski natečaj z naslovom: »Barvitost slovenske trte«. Veseli smo bili vseh fotografij, ki ste nam jih poslali. Naslovnico letošnjega GEOuma krasi zmagovalna fotografija **Patricije Tjukajev** z naslovom »**Pot med vinogradi**«. Vsem, ki ste poslali fotografije, bi se vam radi iskreno zahvalili za vašo pomoč. Upamo, da bomo tudi v prihodnje tako uspešno izvedli fotografske natečaje in z nagradami osrečili še kakšnega fotografa.

*Slika 2: Vinogradniška sezona
Vir: Rihter, 2019*

*Slika 3: Barvitost trte
Vir: Balazič, 2019*

*Slika 4: Trta v barvah jeseni
Vir: Rajh, 2019*

*Slika 5: Grajski vinograd na grajskem griču v
Ljubljani
Vir: Horvat, 2019*

RAZVOJ SMUČARSKIH PROG IN POHODNIŠKIH POTI NA ZREŠKEM POHORJU

Zala Virant

Geografija in sociologija (absolventka 1. stopnje)

virant.zala@gmail.com

Izvleček

Zreško Pohorje je znano po svoji neokrnjeni naravi, kar je že od nekdaj privlačilo obiskovalce. Do začetka dvajsetega stoletja so v naravi Zreškega Pohorja uživali samo domačini, danes pa lahko Zreško Pohorje označimo kot enega najbolj obiskanih turistično-rekreacijskih centrov v Sloveniji. V članku so predstavljeni glavni dejavniki, ki so vplivali na razvoj Zreškega Pohorja kot turističnega prostora. Eden od najpomembnejših dejavnikov je bila podpora in sodelovanje lokalne skupnosti. V prispevku se osredotočamo predvsem na vzpostavitev smučarskih prog in pohodniških poti ter na njihovo vlogo pri razvoju Zreškega Pohorja. Uporabljene metode dela so anketiranje, intervjuji in sekundarna analiza podatkov.

Ključne besede: pohodniške poti, rekreacija, Rogla, smučarske proge, turizem, Zreško Pohorje

1. Uvod in namen

Turizem na Zreškem Pohorju, ki ga bolj poznamo pod imenom Destinacija Rogla–Pohorje, se je začel razvijati po letu 1974 in sicer z ureditvijo dostopne ceste, ki je višje predele povezala z dolino. Po utrditvi ceste so vzpostavili prvo smučarsko infrastrukturo, ki je začela privabljati, najprej domače rekreativne smučarje, pozneje pa še tuje goste. Na začetku je Zreško Pohorje veljalo za elitno turistično letovišče, katerega so obiskovali hrvaški in madžarski premožnejši gostje. Pozneje se je razvil množični turizem. Prvi odprti progi sta bili proga Zlodejevo in proga Uniorček. Do leta 1985 so na Rogli postavili vse glavne smučarske proge in z njimi povezane vlečnice, ki jih uporabljamo še danes. Že pred vzpostavitvijo uradnih smučarskih prog pa je bila Rogla znana kot dobra destinacija za pohodništvo. Pohodniške postojanke so se razvile že v začetku 20. stoletja iz nekdanjih koč za pastirje in gozdarje. Redni gostje so bili najprej domačini, katerim sta koči služili kot prostor za druženja in sproščanja. Po odprtju smučišča in ureditvi pohodniških poti so se domačini zaposlili v turistični panogi in hkrati začeli navdušeno uporabljati novo športno infrastrukturo. Na lokalni ravni lahko turizem prispeva k velikemu razvojnemu napredovanju lokalne skupnosti. Poleg pozitivnega razvoja pa moramo upoštevati tudi negativne učinke, ki ga lahko turizem pusti na okolju. Dober primer ohranjanja pravega ravnovesja med razvojem turizma in ohranjanjem naravne ter kulturne dediščine je ravno turizem na Zreškem Pohorju. Naravne značilnosti in samoiniciativno prebivalstvo sta bila prva predpogoja za spremembo območja Zreškega Pohorja v turistično-rekreacijsko središče. Njihova praksa je pokazala odlične rezultate. Do danes se je Rogla spremenila v turistično-rekreacijski center, znan po celi Sloveniji in tudi v tujini. Poleg pohodniških poti in smučarskih prog, Rogla danes ponuja tudi večnamenske športne dvorane in infrastrukturo za adrenalinske športe.

Namen našega prispevka je, da predstavimo značilnosti razvoja smučarskih prog ter pohodniških poti in preučimo spremembe, ki jih je turistični razvoj prinesel okolju ter lokalni skupnosti.

2. Metodologija

Podatke smo pridobivali v sklopu projekta Krepitev identitete Pohorcev pod vodstvom doc. dr. Tanje Lešnik Štuhec. Projekt je trajal od 1. 2. 2018 do 31. 5. 2018. V projektu smo sodelovali mentorji in študentje več fakultet, ki smo informacije zbirali s pomočjo lokalnih organizacij na območju občine Zreče. Obstoječe literature na to temo žal ni bilo veliko, zato smo v namen pridobivanja podatkov opravili ankete in intervjuje. Lokalna skupnost se je odzvala in nam pomagala. Povprašali smo osebe, ki so imele glavno vlogo pri nastanku in vzdrževanju Rogle kot športno-rekreacijskega središča. Informacije so nam podajali prvi učitelji smučanja, profesionalni športniki, vzdrževalci prvih koč in seveda domačini, ki so redno obiskovali Zreško Pohorje. S pridobljenimi podatki smo lahko določili dejavnike ter časovnico razvoja.

3. Značilnosti turizma na Zreškem Pohorju

Zreško Pohorje je danes bolj znano pod imenom Destinacija Rogla–Pohorje, ki premore bogato turistično ponudbo predvsem športnih in zdraviliških aktivnosti. Možnosti za aktivno preživljanje prostega časa so na razpolago vse leto. Največji obisk beležijo med pohodniki in smučarji. Po podatkih podjetja Unior d.d. je smučišče Rogla leta 2017 gostilo 202.230 smučarjev. Nastanitvene kapacitete so bile povprečno 80 % zasedene, zabeležili pa so 101.104 nočitev. V tako dobro obiskano turistično območje se je Rogla razvila v zadnjih štiridesetih letih. Jasna vizija lokalnih prebivalcev je obrodila sadove, tako da danes destinacijo Rogla–Pohorje označujemo kot eno najbolj obiskanih slovenskih turističnih destinacij. Začetki uradnega turističnega razvoja ne segajo dlje kot v leto 1974, ko je bil, po ideji domačinov, narejen prvi idejni načrt za vzpostavitev smučarskih prog. Zametki razvoja tega slovenskega turističnega bisera pa so se najprej začeli na ramenih pohodništva.

Koča na Pesku

Prva s turizmom povezana infrastruktura je nastala iz nekdanjih vitanjskih staj za pašo živine in iz manjših koč, kamor so se zatekali gozdarji in pastirji. Prva znana koča je bila zgrajena na začetku 20. stoletja. Zgraditi jo je dal zreški župan in veleposestnik Josip Vinter. Josip Vinter je imel v lasti veliko gozdnih površin, zato je za obdelovanje lesa najemal gozdne delavce. Zgradil jim je kočo, ki je bila namenjena njihovi oskrbi. Delavci so sekali in obdelovali zreški les za nadaljnjo prodajo, tako doma kot v tujino. Ker je bila koča zelo prostorna, so se vanjo lahko zatekli tudi občasni pohodniki. Ti so bili v tistem času večinoma prebivalci bližnje okolice. Gozdni delavci so kočo uporabljali do Vinterjeve smrti, leta 1928. Po tem letu je koča prešla pod vodstvo Dravinjske podružnice SPD (Slovensko planinsko društvo). Ljubitelji pohodništva in lokalni prostovoljci so kočo takoj začeli intenzivno prenavljati in že 15. avgusta 1929 je koča odprla svoja vrata kot planinska postojanka Koča na Pesku (1382 m) (Kejžar, 2006).

Po zapisih in poročilih objavljenih v *Planinskemu vestniku*, ki je bil izdan 1. oktobra 1929, so bili planinci nad kočo navdušeni. Koča naj bi stala v ugodni zavetrni legi, ki je omogočala daljše bivanje tako med poletjem kot med zimo. Navduševala jih je velika jedilnica, ki je bila opremljena v avtohtonem narodno-kmetskem slogu. Poleg jedilnice in kuhinje je koča nudila več dobro opremljenih sob z različnim številom ležišč. Največja soba naj bi premogla 13 postelj, skupaj pa je koča naenkrat gostila 30 obiskovalcev. Koča je imela tudi vežo, kjer so gostje lahko shranjevali prtljago in veliko verando, kjer se je naenkrat družilo tudi do 100 ljudi. Otvoritve se je udeležilo okoli 2000 ljudi. Po tem ko so opravili vse slavnostne obveznosti, kot so govori najpomembnejših občanov in sveto bogoslužje, so se gostje, ob spremljavi orkestra, zabavali še dolgo v noč.

Koča je v naslednjih letih veljala za eno najbolj obiskanih lokalnih pohodniških postojank. Za še boljše obiskanost so (blizu koče) zgradili še 10 metrov visok stolp, ki je služil kot dodatna turistična atraktivnost. Lokalni prebivalci so kočo uporabljali kot kraj za prirejanje piknikov in organiziranje zabav. Kot planinska postojanka je koča privabljala pohodnike vse do druge

svetovne vojne. Ker je bila koča na strateško ugodni legi, so jo partizani požgali, saj so se bali, da bi jo začela uporabljati okupacijska policija. Nekaj let po vojni je Planinsko društvo Oplotnica na istem mestu začelo graditi novo kočo, ki naj bi služila kot planinska postojanka. Društvo je imelo sredstva za gradnjo, ni pa imelo nadaljnjih sredstev za stalno vzdrževanje in obnavljanje. Leta 1972 je koča tako prešla v zakup delovni organizaciji Unior Zreče, ki kočo upravlja še danes. Koča je danes obnovljena in stalno odprta za enodnevne in večdnevne obiskovalce. Vpisana je v register planinskih koč in ima 49 razpoložljivih ležišč ter jedilnico, ki lahko sprejme do 60 gostov naenkrat (Kejžar, 2006).

Slika 1: Razglednica Koče na Pesku leta 1934

Vir: Podobe naših krajev na razglednicah skozi čas, 2014

Povzeto po: Zasebna zgodovinska zbirka Danijela Leve Bukovnika

Koča na Rogli

Zaradi naraščajoče popularnosti pohodništva na Zreškem Pohorju so leta 1959 odprli drugo pomembno planinsko postojanko, Kočo na Rogli. Koča je bila zgrajena leta 1956 in njen prvotni namen je bil zavetišče in oskrba za pastirje, ki so pasli na številnih zreško-pohorskih pašnikih. Za prvotno kočo so sredstva zagotovile okoliške zadruge (zadruga Zreče, zadruga Oplotnica, zadruga Vitanje in zadruga Skomarje). Leta 1958 je kočo v roke dobilo Planinsko društvo Zreče. S pridobljenimi sredstvi od okoliških podjetij in lokalnih društev so kočo razširili in obnovili. Glavni oblikovalec novega planinskega izgleda koče je bil lokalni arhitekt Jože Kušar (Kejžar, 2006).

V zapisih iz *Planinskega vestnika*, ki je bil izdan oktobra 1959, najdemo poročilo o slavnostni otvoritvi, ki je potekala 2. avgusta 1959. Na otvoritvi so se zbrali vsi pomembnejši občani in predstavniki različnih planinskih ter lovskih društev. Takrat je koča nudila 25 ležišč. Planinci so bili navdušeni nad razgledom, ki se je odpiral skozi okna koče, in nad njeno lokacijo, saj je bila postavljena blizu večjih pohorskih pohodniških atrakcij. Koča je delovala do šestdesetih let, ko so stroški vzdrževanja postali prevelik zalogaj za Planinsko društvo Zreče. Pomanjkanje sredstev je botrovalo temu, da so kočo zaradi neustreznih higienskih pogojev zaprli. Nastalo situacijo je leta 1972 rešila Tovarna kovanega orodja Zreče (kasneje Unior d.d.), ki je prevzela kočo in jo preuredila. Koča je z novim videzom uspešno delovala še nekaj let, potem pa so jo izpisali iz registra planinskih koč in jo priključili k večjemu turističnemu kompleksu, ki se danes imenuje Hotel Planja.

*Slika 2: Koča na Rogli v 60. Letih 20. Stoletja
Vir: Podobe naših krajev na razglednicah skozi čas, 2014
Povzeto po: Zasebna zgodovinska zbirka Danijela Leve Bukovnika*

Koča na Pesku in Koča na Rogli sta bili prvi postojanki za pohodnike, da so doživeli naravne lepote Zreškega Pohorja. Pohodniki so do koč prišli po utrjenih poteh, ki so jih čez leta utrdili lokalni prebivalci. Uradne in označene pohodniške poti so nastale šele z razvojem turizma v osemdesetih letih. Danes si lahko obiskovalci izberejo tudi vodene pohode z izkušenimi vodiči. Za tiste bolj avanturistične pa so na voljo tudi manj znane, divje in neoznačene poti, po katerih vas usmerijo domačini.

Pohodniške poti danes

Pohodniške poti so danes precej raznolike in imajo različne namene. Tako na območju Zreškega Pohorja najdemo učne pohodniške poti, ki so namenjene izobraževanju in tudi kulinarčne učne poti, ki so namenjene spoznavanju tradicionalne kulinarike. Vseh pohodniških poti in stezic na Zreškem Pohorju ni mogoče natančno določiti, saj je veliko stez neuradnih in divjih. Natančno lahko opišemo samo označene in uradne poti. Večina od najbolj priljubljenih uradnih pohodniških poti je ostala še iz časov pred razvojem turizma. Ena takšnih je pohodniška pot Pesek, ki še danes vodi do prve pohodniške postojanke na Zreškem Pohorju, do Koče na Pesku. Znani sta še pohodniška pot Črno jezero in pohodniška pot Lovrenška jezera, ki sta danes, tako kot nekoč, najbolj obiskani pohodniški poti na celotnem območju Pohorja. Nekatere stare poti pa so preurejene v kolesarske steze, ki so speljane čez pohorske gozdove. Za bolj avanturistične obiskovalce je bil ustanovljen tudi Bike Park Rogla, ki je namenjen gorskemu (downhill) kolesarjenju (Unitur d.o.o, 2014).

Začetki turizma

Starejši domači se še spominjajo dni, ko turizem še ni bil redna praksa v njihovih krajih. Pred razvojem turizma, smučanje ni bilo popularna rekreacijska aktivnost v okolici Zreškega Pohorja. Nekaj navdušenih smučarjev je smučalo na območju občine Skomarje, kjer je deloval tudi Smučarski klub Skomarje, ki je vsako leto organiziral šolo smučanja. Smučarski klub je imel svoje prostore v stavbi, katero jim je posodila župnija. Martin Grum, prvi predsednik smučarskega društva, je razložil, da so v Skomarju izdelali doma narejeno amatersko različico vlečnice. Po vzpostavitvi Rogle kot smučarskega centra pa so njihovo vlečnico prestavili na Roglo. Čeprav se je smučanje razvilo precej pozno, pa je bilo lokalno pohodništvo prisotno že od nekdaj. Tako je pripovedoval domačin Adi Dreme, ki se spominja časov pred vzpostavitvijo smučišča, ko so lokalni fantje hodili v hribe nabirat borovnice in se zbirali v Koči na Rogli, ki je bila takrat središče druženja in zabave. Še prej pa naj bi po Zreškem Pohorju pohajkovalo tudi

avstro-ogrsko plemstvo, katerega je navduševala zelena narava (Krepitev identitete Pohorcev, 2018).

Začetki turizma na Zreškem Pohorju segajo v leto 1974, ko so domačini razširili in utrdili gozdno cesto iz Resnika na Roglo. S tem projektom je bila zagotovljena dostopnost v višje predele v vsakem vremenu. To je bil prvi pogoj za razvoj turizma. Pobudnik in idejni vodja za razvoj turizma je bil Marjan Osole. Marjan Osole je bil lokalni gospodarstvenik, ki je imel vizijo. Njegov cilj je bil vzpostaviti nova delovna mesta in zaustaviti val izseljevanja domačinov iz lokalnega okolja. To je hotel doseči z načrtom postavitve smučišča na Zreškem Pohorju. Domačini so bili na začetku skeptični in posledično niso hoteli prodati svojih zemljišč na Zreškem Pohorju. Organizacijo je prevzelo podjetje Unior in leta 1974 so naročili prvo študijo o Rogli kot smučarskem središču (Lajh, 2002).

Vzpostavitev smučarskih prog

Po vzpostavitvi prve utrjene ceste so leta 1974 postavili tudi prvo smučarsko infrastrukturo. Tako sta nastali prvi dve znani progi na Rogli, opremljeni z vlečnicami. Prvo so poimenovali Uniorček in je imela dolžino 200 m, drugo pa Zlodejevo in je imela dolžino 600 m. Po vzpostavitvi prvih dveh prog so domačini vzljubili smučanje in množično so začeli uporabljati smučišče. Smučarsko opremo so največkrat naročili pri lokalnih tesarjih. Poleg smučanja so poizkušali tudi z deskanjem na snegu. V tistem času so se deske močno razlikovale od današnjih, saj so jih največkrat izdelali kar doma. Na novo odprta delovna mesta na smučišču so zasedli lokalni prebivalci. Takrat so se končali še zadnji dvomi glede pozitivnega doprinosa novega smučišča k lokalni skupnosti (Lajh, 2002; Krepitev identitete Pohorcev, 2018).

Glas o novem smučišču se je razširil, zato je bil naslednjih korak poskrbeti za postavitev turističnih kapacitet. Tako je Rogla postala tudi kraj za večdnevni športni oddih. Zaradi vse večjega zanimanja so se povečevale potrebe po smučarskih površinah. Leta 1980 so s finančno pomočjo okoliških občin, odprli še progo Mašin Žaga 1 in Mašin Žaga 2. Rogla je tako dobila videz manjšega smučarskega centra. Po letu 1981 je začel obisk strmo naraščati. Posledično so odprli še progi Ostrušica 1 in Ostrušica 2, nekaj let pozneje pa še Ostruščico 3, Jurgovo 1 in Jurgovo 2. Tako je Rogla postala eno najpopularnejših smučišč v Sloveniji. Za smučanje na Zreškem Pohorju pa so se začeli zanimati tudi tuji gostje. Nekdaj zaposleni na smučišču na Rogli so v intervjujih razložili, da so bili prvi gostje premožni Hrvati, saj je Rogla veljala za prestižno letovišče. Druga najbolj množična skupina tujih turistov pa so bili Madžari. Množični turizem se je razvil šele v 90. letih (Lajh, 2002; Krepitev identitete Pohorcev, 2018).

Tabela 1: Časovnica glavnih dogodkov pri razvoju pohodništva in smučanja na Zreškem Pohorju
Vir: Virant, 2018

LETO	DOGODEK
1928	Koča na pesku postane planinska postojanka.
1934	Postavitev lesenega stebrnega stolpa.
1956	Gradnja Koče na Rogli.
1957	Koča na Rogli postane planinska postojanka.
1972	Adaptacija Koče na Rogli. Utrditev in ureditev gozdne ceste iz Resnika do Rogle.

1974	Naročilo študije za izgradnjo Rogle s smučišči in vlečnicami. Postavitev prvih dveh vlečnic in otvoritev prvih dveh prog: Zlodejevo in Uniorček.
1976	Naročilo študije o možnostih razvoja turizma na Zreškem Pohorju. Zgraditev današnje ceste na Roglo.
1977	Končan dokončni osnutek, ki je bil osnova za izdelavo zazidalnega načrta za področje Rogle.
1979	Koča na Rogli postane del večjega kompleksa Planja.
1980	Postavitev proge Mašin Žaga 1 in Mašin Žaga 2.
1981	Narejenih prvih 20 km prog za tek na smučeh. Postavitev proge Ostrušica 1 in Ostrušica 2.
1982	Asfaltirana cesta do hotela Planja.
1983	Postavitev proge Ostrušica 3. Zgrajen športni stadion.
1985	Postavitev proge Jurgovo 1 in Jurgovo 2.
1987	Zgrajena večnamenska športna dvorana.
2003	Izgradnja sedežnice Planja.
2004	Izgradnja sankališča.
2012	Koča na Pesku je vpisana v register planinskih koč. Postavitev Bike Parka.

Turistična infrastruktura danes

Območje, kjer se vijejo smučarske proge, je do danes ostalo približno enako. Od leta 1980 do leta 1985 so bile vzpostavljene vse osnovne smučarske proge, ki so se ohranile do danes. Ker so proge skušali prilagoditi različnim gostom, so izkoristili večino prostora, tudi težavnejši teren, ki je namenjen izkušenejšim smučarjem. Proge so do danes nekoliko preuredili, odcepili so manjše rokave od glavnih prog, naredili nove manjše povezave med progami in nekatere proge tudi preimenovali. Danes lahko smučamo še na progi Jurgovo 3 in na progi Košuta. Proga Uniorček je namenjena predvsem najmlajšim smučarjem in začetnikom, razdeljena pa je na Uniorček 1 in Uniorček 2. Progo Ostrušico 3 so preuredili, razdelili in preimenovali v Jaso 1 in Jaso 2. Eno izmed dveh prvih prog Zlodejevo so spremenili v sankališče. Smučišče pa se lahko izkoristi tudi poleti. V poletnem času se del proge med Mašin Žago in Ostrušico spremeni v park za downhill kolesarjenje. Bike Park Rogla vsebuje vse glavne elemente downhill kolesarjenja, kot so banda, drop, step up ... Park je primeren tako za ekstremne adrenalinske kolesarje kot za začetnike (Unitur d.o.o, 2014).

Poleg dobro opremljenega smučišča je Rogla ves čas gradila dodatno infrastrukturo in se tako spremenila iz smučarskega središča v športno središče. Zraven smučišča so uredili območje teka na smučeh. Danes je na razpolago 24 različno zahtevnih prog za tek na smučeh, kjer tečejo tako rekreativci kot profesionalni športniki. Ena od bolj znanih športnic, ki je trenirala na Rogli, je tudi Petra Majdič. Poleg infrastrukture za zimske športe ponuja Rogla tudi pokrite športne objekte, ki so namenjeni košarki, rokometu, tenisu in odbojki. Najbolj znan je športni stadion,

ki je edini tak objekt v Evropi, ki leži nad 1500 m nadmorske višine. Največja večnamenska športna dvorana meri 2500 m² in velikokrat gosti priprave vseh večjih športnih moštev tako slovenskih kot tujih (Unitur d.o.o, 2014; Krepitev identitete Pohorcev, 2018).

4. Sklep

Slovenija je odlična država za pohodnike. Razloge lahko iščemo v tem, da imamo zelo razgibano in hribovito državo, ki je primerna tako za pohodništvo kot za smučanje. Koncept smučanja so ljudje poznali že v prazgodovini, vendar je bil namen takratnega smučanja lov in zasledovanje živali. Šele z razvojem civilizacije so smučanje začeli dojemati kot rekreativno dejavnost. V 19. stoletju so bile organizirane prve tekme, kar pomeni, da so se takrat uredile prve smučarske proge. Slovenija torej ni veliko zaostajala za ostalim svetom, saj smo imeli v sredini 20. stoletja urejenih že več smučišč s smučarsko infrastrukturo. Lokalne skupnosti, ki jim je uspelo izkoristiti naravne danosti za razvoj rekreacijskega turizma, so danes načeloma dobro razvite občine. Pohodniške poti in kasneje smučarske proge so glavne atrakcije, ki so pripomogle k razvoju Zreškega Pohorja in z njim povezanih občin. Iz pastirskih in gozdarskih koč so se razvile planinske postojanke, ki so jih med prvimi redno obiskovali domačini, saj so verjeli v svojo vizijo. Prispevki domačinov so pripomogli k hitremu razvoju območja v turistične in rekreacijske namene. Lokalno prebivalstvo se zaveda pomembnosti turistične dejavnosti v svojem kraju in zato z veseljem obuja lepe spomine na krajevno ekipo, ki je uredila prve pohodniške poti in pozneje smučarske proge. Danes je območje zelo razvito in nudi širok spekter različnih možnosti rekreacije. Sklenemo lahko, da so se pohodniške poti in smučarske proge razvile na pobudo lokalnih prebivalcev in da so bili prav domačini prvi obiskovalci in hkrati največji podporniki rekreacijskega turizma v svoji regiji.

VPLIV TEKSTURE PRSTI NA RAST RASTLIN NA PRIMERU BOBA

Denis Ukman

Geografija in zgodovina (2. letnik 2. stopnje)

denis.ukman@gmail.com

Izvelek

Tekstura prsti je ena najpomembnejših lastnosti za ugotavljanje kvalitete prsti. Vpliva na vsebnost vode oziroma zraka v prsti in možnost obdelave prsti ter tudi na to, kakšna je možnost za razraščanje korenin. V članku so predstavljeni rezultati vpliva teksture prsti na rast rastlin na primeru boba v treh različnih prsteh. Eksperiment se je začel 26. marca 2017, meritve pa so bile opravljene enkrat tedensko.

Ključne besede: bob, tekstura prsti, ilovnata prst, kompostna prst, peščena prst.

1. Uvod

Bob je z minerali in vitamini bogata vrtnina, ki nam pridelek da še pred poletnimi sušami. Med vsemi zrnatimi stročnicami se bob prvi seje. Če nam vremenske razmere dopuščajo, ga lahko sejemo od februarja pa tja do aprila. Vendar pa so nekatere sorte še posebej trdne, zato jih je mogoče posejati jeseni od oktobra do novembra, pod pogojem, da so tla še vedno topla (Thompson & Morgan. Kako gojiti bob, 2008).

Dolžina vegetacije boba je po navadi približno 85 dni, odvisno od sorte. Nekatere sorte potrebujejo tudi več kot 90 dni, kar pa pomeni, da je bob tudi prva stročnica, ki jo lahko obiramo, in sicer že od junija dalje. Rastlina lahko razvije do 120 cm dolge korenine, večina korenin pa prodre od 40 do 75 cm globoko (odvisno od sorte). Da hitreje dozori, lahko bobu, takoj ko dozori spodnji strok, odstranimo vrh (Fides. Vrtni bob, 1999).

V višino zraste od 50 do 150 cm visoko. Na stebelu so eden do trije pari listov. Listi so ovalni ali eliptični, gladki, sivo zeleni, mesnati in celorobi, dolgi od 4 do 10 cm in široki od 2 do 4 cm. Cvetovi se pojavljajo na 6. do 12. kolencu in sicer po 2 do 9 združenih v cvetne grozde. Cvetovi so bele barve in večji kot pri drugih stročnicah. Po samoprašni in deloma tujeprašni oploditvi nastane strok, ki je dolg 8 do 15 cm in širok 1 do 2 cm. V začetku razvoja je temnozelen, ko dozori pa počrni zaradi oksidacije tirozina. Seme dozori avgusta in septembra, zelene stroke pa obiramo od junija do julija (Kocjan, 2016).

V tropskih krajih ga gojijo do nadmorske višine 4200 m. Pridelujejo ga do 67° severne geografske širine. Vendar pa dolgotrajna suša in visoke temperature povzročajo odpadanje cvetov in s tem zmanjšanje pridelka. Zelo dobro prenaša nizke temperature (-6 do -7°C), zato ga lahko sejemo tako v hladnejših kot tudi v toplejših krajih. Prav tako ga lahko sejemo na višjih nadmorskih višinah. Bob začne kaliti pri temperaturi 3 do 4°C. Optimalna temperatura za kalitev je 25°C, maksimalna pa 30°C (Fides. Vrtni bob, 1999).

Bob potrebuje veliko vlage, zato ga moramo v času cvetenja zalivati, še posebej, če je pomlad suha. Zelo pa je občutljiv na stoječo vodo. Če ta nekaj dni stoji na gredi, začno odmirati korenine. Priderek boba se lahko prepolovi v slabih vremenskih razmerah (obilne padavine s stojno vodo, vročina in suša) in večjem pojavu škodljivcev (Bodi eko. Bob – stročnica, ki jo posadite tudi na svojem vrtu., 2013).

V novejših časih je to skoraj pozabljeno stročnico povsem zasenčil fižol. V restavracijah je praktično ni mogoče naročiti. Rastlina namreč izvira iz Sredozemlja, zato ga tudi v največjih količinah najdemo ob sredozemskih državah, kot so Portugalska, Španija, Francija in Italija. Zelo veliko pa ga dandanes posejejo tudi na Kitajskem, v Etiopiji in Maroku (Fides. Vrtni bob, 1999).

2. Metodologija

V tri enako visoke lonce višine 27 cm, napolnjene z različnimi prsti, so bila posajena tri semena boba. V ilovnati, peščeni in kompostni. V ilovnato zemljo je bil dodan še hlevski gnoj. Kompost, ki je bil uporabljen pri eksperimentu, je bil rastlinskega izvora. Namen je bil spremljati morfološke lastnosti stročnice bob, kot je višina rastline, vitalnost rastline, število listov, število strokov in semen ter ugotoviti vpliv teksture prsti na rast boba. Ker je poizkus potekal na prostem, je bila zraven spremljana še količina padavin in temperatura. Pri poizkusu ni bilo uporabljenih nobenih kemičnih sredstev.

*Slika 1: Bob v različnih prsteh 18 dni po posaditvi
Vir: Ukman, 2017*

Ko se je rastlina pokazala v prvem loncu, so bile spremljane spremembe rastline glede višine in vitalnosti enkrat tedensko. Ko je bila rastlina že dovolj visoka, ji je bila dodana opora, saj bi se v nasprotnem primeru lahko zaradi močnejšega vetra steblo prelomilo. Pa tudi v času zorenja bob rad poleže.

Bob potrebuje veliko vode za rast, zato ga je bilo potrebno na začetku in ob sušnih dnevih zalivati. Zalival se je z deževnico, ki se je zbirala v bližnjem sodu. Takrat je bilo zalivanje prilagojeno glede na prst, saj ob različnih kemičnih in fizikalnih lastnostih prsti nekatere potrebujejo več, nekatere pa manj vode. Vsi trije lonci so bili postavljeni na prisojni legi in so tako dobivali veliko sončnega obsevanja.

3. Osnovne značilnosti izbranih prsti

Vsak tip prsti ima določene lastnosti, po katerih se razlikuje od drugih tipov prsti. Prst je sestavljena iz različno velikih delcev. Glede na velikost, delce v grobem razdelimo v tri skupine in sicer na pesek (delci s premerom 2 do 0,02 mm), melj (delci s premerom 0,02 do 0,002 mm) in glino (delci z manjšim premerom od 0,002 mm). Tekstura prsti je ena najpomembnejših lastnosti za ugotavljanje kvalitete prsti. Vpliva na vsebnost vode oziroma zraka v prsti in

možnost obdelave prsti ter tudi na to, kakšna je možnost za razraščanje korenin (Vovk Korže, 2014).

Ilovnata prst

Ilovnata prst je ugodna v vlažnem podnebjju, v primeru suše pa se prst izsuši in razpoka. Ta prst nudi rastlinam najboljše rastne pogoje in je najbolj primerna za vrtove. Na njej uspeva večina vrtnih rastlin. V ilovnatih prsti so v podobnem razmerju deleži peska, melja in gline. Prst relativno dobro zadržuje vodo, zato je rastlinam na voljo dalj časa. V primeru daljših močnih padavin se na površini sicer pojavijo luže, vendar pa voda na ilovnatih tleh ne zastaja. Bogata z mikroorganizmi in organsko snovjo so ilovnata tla zelo dobro rodovitna. Potrebujemo redno gnojenje z organskimi gnojili, kot je na primer hlevski gnoj in kompost. S tem se izboljša struktura tal. Po potrebi lahko dodajamo apnenec, ker so ilovnata tla nekoliko bolj podvržena zakisanju (Vrt in narava. Vrste ali tipi vrtnih tal, 2017).

Peščena prst

Prst, katere struktura je bolj peščena, ima majhno sposobnost zadrževanja vode. Je pa zato bolj topla in zračna. Peščene prsti so lažje za obdelovanje, vendar se hranljive snovi iz njih hitro izpirajo. V našem okolju so relativno redke. Najbolj pogoste so v bližini rek. Rastline so na peščenih tleh veliko bolj izpostavljene sušnim razmeram, zato jih moramo v suhem vremenu pogostejše zalivati. Korenine rastlin pa imajo lažjo možnost razraščanja. Peščena zemlja je revna z organskimi snovmi in hranili ter vsebuje do 85 % peščenih delcev. V njej je malo mikroorganizmov, zato organska snov hitro razpada. Peščena tla lahko izboljšamo z dodajanjem ilovice, gline in komposta (Vovk Korže, 2014).

Kompostna oz. humusna prst

Kompost je tuja eksogena organska snov. Pridobivamo ga iz organskega dela komunalnih odpadkov, gnojev živalskih farm in odpadkov prehranske industrije. Torej kompost ne nastaja kot del naravnega kroženja ogljika, ampak je posledica človekove dejavnosti. Ta neživa organska snov se načeloma priporoča kot dodatek k zemlji oziroma za organsko gnojenje tal. S kompostom nadomeščamo organsko snov v prsti. Po strukturi je podoben humusu in ima podobne lastnosti. Izboljšuje strukturo prsti, sorptivno sposobnost, zmanjšuje nevarnost erozije in uravnava pH prsti (Vovk Korže, 2015).

4. Rezultati

V začetku aprila, natančneje 6. aprila 2017, se je pokazal nadzemni del rastline tako na ilovnati kot peščeni prsti. Na kompostni pa dan kasneje. Meritve so bile opravljene enkrat tedensko, in se končale 29. junija.

V vse tri prsti so bila posajena tri semena in iz vseh treh je zrastel bob. Na začetku rasti ni bilo večjih razlik, razen v vzklitju, pa še to je bil zamik samo en dan. Bolj ko se je bližal čas zorenja, bolj so začele prihajati razlike na dan.

*Slika 2: Vitalnost rastline 23. maja 2017 v kompostni, ilovnati in peščeni prsti
Vir: Ukman, 2017*

Najslabše je bob uspel v peščeni prsti. Tako pri rasti kot pri vitalnosti in kasneje pri strokih ter semenih. V primerjavi z bobom v ilovnati prsti je bil za 11 cm nižji, v primerjavi z bobom v kompostni prsti pa kar 20 cm nižji. Tudi vitalnost rastline je bila slabša. Imela je najmanjše število listov, steblo pa je bilo v primerjavi z ostalima dvema tanjše. Cvetenje se je zamaknilo za nekaj dni, prav tako pa so tudi stroki začeli poganjati teden dni kasneje kot pri ostalima dvema. Število strokov je bilo najmanjše in tudi število semen v njih ni bilo nič kaj drugače.

*Slika 3: Stroki rastline 22. junija 2017 v kompostni, ilovnati in peščeni prsti
Vir: Ukman, 2017*

Čeprav je sprva kazalo, da bo najslabše bob uspel v ilovnati prsti, se je kasneje to popolnoma spremenilo. Dober mesec po vzklitju je bil bob v tej prsti najnižji. Četudi le za nekaj centimetrov, se je razlika dobro videla. Potem pa se je stanje obrnilo, ko je bob prišel v srednjo fazo rasti in sta v višino izrazito začela tekmovati boba v ilovnati in kompostni prsti. Medtem, ko je bob v peščeni prsti rasel normalno, sta boba v ilovnati in kompostni prsti nenavadno hitro rastla in v enem tednu zrastle skoraj 20 cm. Vitalnost rastline je bila v ilovnati in kompostni prsti

podobna. Malo večje in goste liste je imela rastlina posajena v kompostu, drugače pa ni bilo večjih razlik.

Kljub polemikam je bob najbolj uspel v kompostu. Rastlina je dosegla najvišjo višino in bila na koncu višja od druge za 9 cm. Višina rastline je bila vseskozi najvišja v primerjavi z ostalima dvema. Bob v kompostni prsti je imel največje število listov, cvetov in strokov. Prav tako pa tudi število semen v enem stroku.

*Slika 4: Od leve proti desni bob po višini v kompostni, ilovnati in peščeni prsti 26. junija
Vir: Ukman, 2017*

5. Povzetek

V članku je bila pozornost posvečena na proučevanju treh prsti, v katerih je bil posajen bob. To so bile ilovnata, peščena in kompostna prst. Čeprav je bilo znano, da bob najbolj uspeva v ilovnati prsti, se je s pomočjo eksperimenta preverjalo, če to drži.

Z meritvami, ki so bila opravljena tedensko, se je spremljala višina, listi, stroki in semena rastline. Ker je eksperiment potekal na prostem, se je vsakodnevno spremljala še temperatura in količina padavin, da je bilo potem lažje povezati podatke.

Prvi mesec po skalitvi ni bilo skoraj nobene razlike. V srednji fazi zorenja pa se je že videlo, da bo bob najslabše uspel v peščeni prsti, saj je bila vitalnost rastline v primerjavi z ostalima dvema najslabša. Najboljše je bob uspeval v kompostni prsti v vseh pogledih. Rastlina je bila najvišja, listi so bili največji in najbolj gosti, največ je bilo tudi plodov, prav tako pa je tudi število semen v strokih bilo največje. Nekje na sredini pa je bil bob v ilovnati prsti, saj je imel boljše rezultate kot bob v peščeni prsti in slabše kot bob v kompostni prsti.

Bob bi lahko v Sloveniji gojili povsod v dolinah in kotlinah, pa tudi na višjih nadmorskih višinah, saj dobro prenaša tako nizke kot visoke temperature. Najbolje pa bi uspeval kar na doma pripravljenem kompostu.

ŽIVLJENJE PO ŠTUDIJU GEOGRAFIJE – INTERVJU Z UROŠEM KOŠTRICEM

Nuša Flisar

Geografija in medkulturna germanistika (2. letnik 2. stopnje)

nusa.flisar@student.um.si

Ko se študentje po dodiplomskem študiju vpisujemo na podiplomski študij, se nam pojavlja vprašanje, kje se bomo s svojo končano izobrazbo lahko zaposlili. Kljub temu da nas večina študira tisto, kar nas veseli, to vseeno ne pomeni, da nas bo (kot v socializmu) čakala služba takoj, ob koncu študijske poti. Da bi študentje sami poizvedeli, kje se je kot geograf možno zaposliti, smo pri seminarskih vajah pri predmetu Vseživljenjsko izobraževanje za trajnostnost morali izvesti intervjuje z geografi po lastni presoji. Sama sem si izbrala profesorja geografije in zgodovine Uroša Koštrica, ki je zaposlen na LAS Prlekija. Intervju je bil izveden 12. 11. 2018 na njegovem delovnem mestu v Ljutomeru. Kako mu je študij geografije pomagal pri poklicni poti in katere napotke daje prihodnjim generacijam študentom, si lahko preberete v nadaljevanju.

1. Zakaj ste se odločili za študij geografije?

V bistvu me je že od osnovne šole dalje to področje zelo zanimalo. Iz tega razloga mi je bilo samoumevno, da sem se po končani srednji šoli vpisal na študij geografije in zgodovine. To sta bila tudi predmeta, ki sem ju v šoli imel najraje.

2. Kako je potekala vaša izobraževalna pot?

Po končani osnovni šoli sem se vpisal v Gimnazijo Franca Miklošiča Ljutomer, nato pa sem svojo nadaljnjo izobrazbo nadgradil na še takratni Pedagoški fakulteti na Univerzi v Mariboru.

3. Vas je v času vašega študija kateri izmed profesorjev za kakšno področje geografije povsem navdušil?

Navdušil me je predvsem doktor Žiberna s svojim odnosom do vseh predmetov, ki nas jih je učil. Njegovo strokovno znanje je na meni pustilo velik pečat.

4. Kako je študij geografije vplival na vašo poklicno kariero/pot (kaj vse ste delali)?

Rekel bom tako: zelo malo. Po končanem študiju sem pošiljal prošnje na razne osnovne šole, a so bile te takrat že kar precej zapolnjene. Na razpolago ni bilo več prostih delovnih mest za učitelje, saj so se ob začetku devetletke precej zapolnila.

Tako sem preko enega izmed društev, v katerega sem bil vključen, začel z LAS projekti, skratka s projekti za evropska sredstva. Preko LAS projektov sem imel potem reference, da sem se lahko leta 2011 zaposlil v Krajinskem parku Goričko in na tem delovnem mestu mi je prišla geografija še kako prav. Sicer nisem bil popolnoma v humanistični smeri, ampak predvsem v naravoslovni, saj se Krajinski park Goričko ukvarja večinoma z varovanjem in ohranjanjem narave. V Krajinskem parku sem delal kot koordinator projektov.

Sam študij geografije mi ni ravno pomagal pri poklicni poti, mi je pa vseeno dal osnove s pomočjo katerih sem lahko izvajal dela, ki so bila od mene zahtevana.

5. S čim se pri svojem delu trenutno ukvarjate?

Trenutno sem zaposlen na Prleški razvojni agenciji kot strokovni sodelavec na področju lokalno akcijskih skupin CLLD oz. LEDER programa. Ukvarjamo se z razpisi, vlogami in s poročili teh operacij oz. projektov.

6. Kako je geografija vpletena v poklic, ki ga danes opravljate?

Na splošno korelacije z mojim delom in geografijo skorajda ni. Pomembni pri mojem poklicu sta v veliki meri ekonomija in pravo. Imam pa prednost predvsem pri branju zemljevidov, s

pomočjo geografije sem si namreč pridobil kartografske osnove, ki mi pridejo še kako prav pri delu.

7. Se pri svojem delu povezujete tudi z drugimi geografi v lokalnem okolju ali po Sloveniji?

Ne.

8. Menite da je znanje geografije pomembno za delo v razvojni agenciji in zakaj?

Bolj pomembne kot geografija so zagotovo ekonomija, pravne zadeve ali kaj podobnega. Kljub temu pa ti geografija poda to širšo razgledanost oz. dobiš znanja s področja pedogeografije pa vse do ekonomske in prometne geografije. To je na nek način precej pomembno, ampak bolj kot sekundarna in ne kot primarna stvar.

9. Kakšen vpliv ima geografija na vaše življenje, ko niste v službi (dojemanje prostora, okolja, izbira lokacij dopustovanja, izleti, potovanja ...)?

Geografija vpliva na vse omenjeno. S predznanjem se lažje odločaš za stvari, ki bi si jih želel ogledati, saj že nekaj o tem veš in te to še bolj privlači. Zgodovina in geografija pri meni na tem področju gresta z roka v roki. A omeniti moram še, da ima pri meni velik vpliv tudi družina, v prvi vrsti otroci. Vse skupaj pa se potem nekako dopolnjuje, da smo vsi zadovoljni.

10. Kaj mislite, katere so prednosti nas geografov in kakšne možnosti imamo študentje nepedagoške geografije na trgu dela?

Jaz vidim prednosti predvsem v tem, da preko študija dobiš širino, saj dobiš znanja s področja naravoslovnih ved npr. pedogeografije pa vse do družbenih ved (ekonomska geografija ...). Je pa res, da to znanje ni tako zelo poglobljeno. Lahko komentiram samo svoja študijska leta, saj nam takrat ni bilo treba vedeti vseh podrobnosti o vsem.

Kar pa se tiče zdajšnjih študentov pa lahko rečem, da ko je moja generacija bila v izobraževalnem procesu nismo uporabljali GIS-ov oz. je bilo to takrat še v povojih. Kolikor sedaj opažam pa se geografi zaposlujejo predvsem v institucijah, kot so občine ali pa tudi drugje, kjer se uporabljajo GIS programi. Menim, da je sedaj na tem področju največ možnosti za zaposlitev. Je pa res, da če ima kdo inovativno znanje in se začne celo ukvarjati s takšnimi projekti, si lahko tudi kariero zgradi na takšen način.

11. Imate za študente kak nasvet?

Zraven geografije se še dodatno izobražujte, na tak ali drugačen način. Ni nujno, da je izobraževanje samo institucionalno, velik plus je obisk seminarjev ali drugih oblik izobraževanj. Ko končate s študijem to ne pomeni, da se izobraževanje in iskanje znanja na tej ravni zaključita, saj se morate tako profesionalno kot osebno vedno nadgrajevati. Tako postajate tudi bolj konkurenčni v primerjavi z drugimi.

LIZBONA – PRESTOLNICA VETROV IN SONČNIH ZAHODOV

Anja Pušenjak

Geografija in sociologija (absolventka 1. stopnje)

pusenjak.anja@gmail.com

Kot študentka prvega letnika sem se spraševala, ali je študij, na katerega sem vpisana, dovolj inovativen, praktičen in življenjski. Kmalu se je izkazalo, da se le s študijem žal ne bom mogla naučiti vsega, kar sem si želela. Že res, da smo kot geografi imeli priložnost izkusiti terenske vaje, vendar se nikoli nismo srečali z drugimi kulturami, vse je bilo le v teoriji. S takšnim načinom dela je veliko oseb zadovoljnih, obstajajo pa izjeme, ki si želijo nekaj več. Zaradi tega sem se odločila, da v času študija čim več potujem in si širim obzorja na neformalen način. V sklopu študija sem se zato odločila, da zadnji semester preživim na Erasmus izmenjavi.

Najlažji del je zbrati vso dokumentacijo, kajti vse se odvija na tvoji fakulteti, v krogu profesorjev, ki jih poznaš. Izbira fakultete je pomembna, še posebej, če želiš opravljati semester, ki se ti bo na matični univerzi priznal v celoti. Vnaprej moraš preveriti izbiro predmetov podobnih tvojim, saj bo to najbolj zanimalo tvoje profesorje, in jezik, v katerem bodo potekala predavanja. Potem so tu še vse štipendije, katerih razpise moraš dobro slediti. Velika zahvala gre naši fakultetni Mednarodni pisarni, ki svoje delo opravlja na najvišjem nivoju, in je za razliko od drugih organov enostavno popolna – v odnosu do dela in organizaciji.

Da odidem na Portugalsko, sem se odločila predvsem zaradi prijaznega podnebja (vsaj tako sem mislila), glavno mesto Lizbona pa sem izbrala predvsem zaradi dostopnosti, kvalitetnejšega študija in velike ponudbe najrazličnejših aktivnosti. Prijavila sem se na Universidade NOVA de Lisboa, obveznosti pa sem opravljala na fakulteti FCSH, ki je nudila dvopredmetnost.

Iskanje stanovanja mi je povzročalo nekaj težav, saj nisem bila pripravljena na tako visoke cene (v primerjavi z Mariborom), prevoz pa sem našla precej hitro – ni prijaznejše možnosti od letala.

Prihod v Lizbono je bil precej rutinski – čimprej se izkrcaj, počakaj na prtljago, poišči metro (letališče je povezano z metro linijo, saj se nahaja skoraj v centru mesta), sprehodi se do stanovanja (z ogromnimi kovčki, ki jih vlečeš za sabo po kockastih pločnikih, nahrbtnikom, računalniško torbo in Google zemljevidom na telefonu v roki) in se aklimatiziraj. Lizbona je urejena precej enostavno napram drugim enako velikim evropskim mestom, najpomembnejša informacija pa je, da Google maps za javni promet deluje odlično.

Slika 1: Zemljevid Portugalske

Vir: shorturl.at/suCNR

*Slika 2: Vsi Erasmus študentje FCSH
Vir: Pušenjak, 2018*

Lizbona leži ob ustju reke Tejo, ki se izliva v Atlantski ocean. Zadnjih nekaj kilometrov se reka razširi in poglobi, kar je Lizboni prineslo veliko prednost pred drugimi mesti. Ogromne ladje lahko priplujejo do središča mesta, kjer je nastala velika luka. Plovnost reke je imela velik gospodarski pomen za Lizbono, cveteli sta trgovina in ladjedelništvo, bila pa je tudi obrambna točka, ki se še danes vidi v stolpu Torre de Belem, ta pa je sedaj ena največjih turističnih znamenitosti.

Preko reke sta zgrajena dva veličastna mostova. Prvi je bil zgrajen v času diktature predsednika Salazarja, ki je Lizboni vladal 36 let. Prvotno se je most imenoval Salazarjev most, vendar so ga kasneje poimenovali Most 25. aprila, kajti na ta dan se je zgodila tako imenovana Nageljnova revolucija, ki je pomenila konec Salazarjeve oblasti. Drugi most pa se imenuje most Vasca da Game, ki je ime dobil po znamenitem portugalskem raziskovalcu in pomorščaku ter odkritelju morske poti iz Evrope v Indijo. Ta most pa slovi za najdaljšega v Evropi.

*Slika 4: V ozadju most 25. aprila
Vir: Pušenjak, 2018*

Že prvo jutro po prihodu se je začela uvodna predstavitev na fakulteti, po predstavitvi pa je bil čas za odkrivanje mesta z novimi prijatelji, ki sem jih imela čas spoznati v dveh urah.

Prvi dnevi so bili prekrasni – sonce, toplo za kratke rokave – kar je za nas v začetku februarja nepredstavljivo. Šla sem celo na plažo – kopanje ni priporočljivo nikjer in nikoli na Portugalskem, saj ocean vzdržuje zelo nizko temperaturo vode čez vso leto.

*Slika 3: Torre de Belem
Vir: Pušenjak, 2018*

Mesto spoznavam vsak dan, ko se usedem na avtobus z lokalnim prebivalstvom, ki te prve dni gleda kot da si padel iz vesolja, poslušam nov jezik, ki ga ne razumeš, tukaj so tudi novi prijatelji, ki jih še ne poznaš dobro, profesorji in študentje v predavalnici pa te gledajo popolnoma negotovo.

Spoznavanje hrane v Lizboni je resna stvar. Njihova ribja specialiteta je Bacalhau à brás, najboljša sladica pa Pasteis de nata. Ko odkriješ vse tradicionalne stvari, pa je čas za ilegalne kitajske restavracije. Te se nahajajo v enem delu mesta, blizu centra. Če ti jih kdo ne pokaže, jih ne moreš najti, kajti izgleda tako, da nekomu potrkáš na dom in te ta neznanec sprejme v jedilnico za več oseb, ki jo je spremenil iz dnevne sobe. Na stranišču so še zmeraj bana in čistila ter pripomočki za osebno higieno. Hrana v teh ilegalnih restavracijah pa je božanska.

Prvi teden na faksu ni pouka. Ta čas si dopisuješ in obiskuješ profesorje, pri katerih boš opravljal predavanja, greš »stokrat« v mednarodno pisarno in do oddelčnega predstavnika. Del, ko spreminjaš svoje predmete, je bil zame najtežji, ker profesorjev ne poznaš, ne poznaš še režima, kje lahko kaj pogledaš, kdaj so govorilne ure, kje so kabineti, ali profesor sploh govori angleško, itd. Najpomembneje je, da se s profesorji takoj na začetku dogovoriš za vsaj nekaj angleške literature in za opravljanje izpita ter drugih obveznosti v angleščini, saj so predavanja in izpiti načeloma v portugalsščini. Vendar so profesorji zelo razumevajoči in hitro ugotoviš, da si dobrodošel.

Komaj s tretjim tednom se ti urnik popravi in začneš z novo rutino, ki bo ostala do izpitnega obdobja. V tem času, zraven vse te gore papirologije, je tudi samoumevno, da vsak dan vsaj nekaj časa preživiš z novimi prijatelji, saj je to najbolj pomemben čas za spoznavanje ljudi, ki bodo pol leta nadomeščali tvojo družino. Tudi na faksu si je priporočljivo najti kakšnega domačega študenta, ki ti bo kdaj kaj prevedel ali dal napotke za predavanja in izpite. Na FCSH so me presenetili s posebnimi izpitnimi listi, ki si jih moraš kupiti sam, brez njih pa sploh ne smeš na izpit.

S tretjim tednom pa se je prav tako začelo prekrasno zimsko vreme – dež, veter, mraz, veter, veter, veter ..., ki se je nadaljevalo do konca aprila. Dež in veter postaneta stalnica; kupila sem si celo gumi škornje. Veter je tiste sorte, ki ti takoj uniči dežnik, zato je najboljši način hoje skozi mesto pelerina in metro. Najbolj kul sem se imela, ko sem en lep deževen in vetroven večer šla po nakupih za stanovanje in se naenkrat znašla v predmestju Lizbone brez dežnika, s polnimi vrečkami stvari za dom in zamudila avtobus na postaji brez strehe. Na srečo mi telefon ni ugasnil in sem lahko našla drug avtobus ter postajo, vendar vam zagotavljam, da sem se imela zelo lepo.

S prihajajočimi meseci prijatelji in šola postajajo ustaljeni, začne se raziskovanje mesta, okoliških krajev, »žuranje« in uživanje. Večeri z lepim vremenom se preživijo na mnogih

*Slika 5: Sintra
Vir: Pušenjak, 2018*

Miradouroh (razglednih točkah) po mestu, kjer so sončni zahodi najlepši v Evropi. V Lizboni in okolici je za doživet toliko stvari, da bom še kar nekajkrat morala nazaj, da spoznam vse kotičke. Najlepše se je podat na enodnevni izlet v Sintra, ki leži malo ven iz mesta. Sintra je nacionalni park, ki je razglašen za Unescovo zapuščino. Zajema palače, parke, vrtove in gradove, ki imajo magičen učinek na človeka. Sintra ima svojo mikroklimo. Če je v Lizboni sonce, ni nujno, da bo sončno tudi v Sintri, kajti vpliv višje nadmorske višine in bližine oceana dajeta Sintri hladnejše in manj predvidljivo vreme. V okviru Sintre pa si je obvezno pogledati še

najzahodnejšo točko celinske Evrope – Cabo da Roca – ter naraven most ob mestecu Cascais – Boca do Inferno.

V času počitnic, vikendov ter prostih dni na faksu sem imela čas prepotovati jug Španije, Azore, sever in jug Portugalske ter Stockholm (ki sicer leži na drugi strani Evrope, vendar je kolegico, ki je prav tako na Erasmus izmenjavi, pač treba obiskati). Vsi moji profesorji so bili zelo razumevajoči v tem smislu, da so vedeli, da študent na izmenjavi ni tam le zaradi šole, temveč tudi za nova doživetja in raziskovanja. Prijavila sem na čim več aktivnosti, npr. s Korayem, kolegom iz Turčije, sva zmagala na kvizu in dobila steklenico gina, čeprav sva bila edina tuja študenta med tekmovalci.

*Slika 6: Azori, Lagoa Azul
Vir: Pušenjak, 2018*

Na predavanjih sem se navadila nerazumevanja portugalsčine. Od večine profesorjev sem dobila skripte v e-obliki, ki sem si jih prevedla, Google prevajalnik pa je postal moj najboljši virtualni prijatelj. Začudilo me je, da se veliko Erasmus študentov ne trudi, da bi izpite naredili. Pri večini predmetov sem bila edina Erasmus študentka, ki sem ga opravila in vztrajala do konca, pri nekaterih predmetih pa sem bila tudi edina Erasmus študentka v razredu. Profesor pri statistiki me je presenetil z izpitom v Portugalsčini, ki pa mi ga je kar med časom izpita napol prevedel. Na srečo mi je branje portugalsčine šlo veliko boljše kot poslušanje jezika. Profesorica za Geografijo prebivalstva Portugalske pa je meni in še eni Erasmus študentki iz Avstrije vnaprej prevedla celoten izpit in nama dodelila nekaj drugačnih vprašanj. Izpiti so minili hitro in brez večjih zapletov, snov je bila razumljiva, čeprav je bil kje kakšen predmet, za katerega nisem imela nobenih osnov.

Po izpitnem obdobju ostane čas še za zadnje pustolovščine. Mraz in dež sta le še spomin, na veter pa sem se po vsem tem času tako navadila, da sem ga ob brezvetrju pogrešala. Še danes, ko sem doma, se vsakič, ko zapiha malo močnejše ustavim sredi ulice in uživam v vetru. Domačini se te privadijo, na avtobusu te nobeden sploh več ne pogleda, v najbližjem supermarketu pa so že navajeni tvoje polomljene portugalsčine, čudnih prehranjevalnih navad in prevelikih vrečk, ki jih komaj odneseš do doma.

Zadnji mesec poznaš že skoraj vsako »finto« domačinov. Spoznaš, da mesečna karta velja za vsak možen javni transport v mestu, tudi dvigala in tramvaje, ki so turistična past; ljudje na glavnem trgu, ki ti vpričo policaja ponujajo droge, niso nič neobičajnega oz. ilegalnega. Barantanje na tržnicah se vedno obnese. Ribe so cenejše kot meso. Ko se avtobus, na katerega želiš, približuje, mu obvezno pomahaj, drugače se odpelje mimo tebe. Na avtobusu pa se moraš

obvezno držati držal, saj so ceste v mestu v slabšem stanju kot v Sloveniji, vozniki pa sploh ne varčujejo s stopalko za gas.

Za vožnjo po mestu se ne splača imeti kolesa, saj Lizbona velja za mesto sedmih gričev, razen če imaš neomejeno količino kondicije. Odpiralni čas je za našo kulturo nelogičen, siesto (čas počitka) lahko imajo kadarkoli. Za na plažo ne potrebuješ brisače, le veliko tanko odejo za na mivko in sončno kremo. Sončenje v kopalkah je dovoljeno tudi v parkih sredi mesta, ne le na plaži.

V zadnjih dneh se počutiš kot doma. Mesto je tvoje, živiš z najboljšimi prijatelji, poti so ti znane in odprte, nenavadnim stvarjem se čudiš in smejiš skupaj z domačini, s prijatelji pa že razmišljaš o ponovnih obiskih. Istočasno pa tudi čutiš nemir in žalost, da boš moral kmalu zapustiti svoj drugi dom.

*Slika 7: LX factory
Vir: Pušenjak, 2018*

*Slika 8: Lizbona, Arco da Rua Augusta
Vir: Pušenjak, 2018*

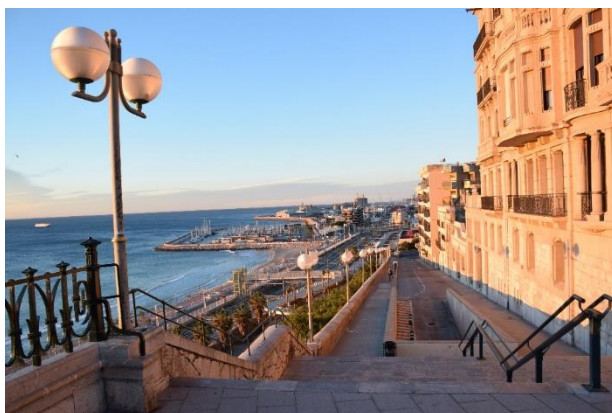
ERASMUS IZMENJAVA V TARRAGONI

Nastja Fekonja

Geografija in pedagogika (2. letnik 2. stopnje)

feconja.nastja@gmail.com

Se sprašuješ, kje točno je Tarragona? No, tudi sama sem se, ko sem med bilateralnimi sporazumi iskala različne možnosti za izmenjavo, ampak to mesto me je nekako pritegnilo. Že res, da sem že od začetka vedela, da bi rada šla na izmenjavo v Španijo, ampak Tarragona me je dodatno prepričala z zelo urejeno spletno stranjo univerze Rovira i Virgili v angleščini za Erasmus študente – to omenjam posebej, ker moja španščina pred izmenjavo ni bila na visokem nivoju. Imeli smo možnost predavanj v angleščini, kar se je kasneje zapletlo, a o tem v nadaljevanju. Hkrati so me prevzele tudi čudovite fotografije samega mesta oz. lokacije, ki spada pod turistični obalni pas Coste Dorade, torej območje, kjer se izmenjujejo dih jemajoče obale. Je pristaniško mesto, del Katalonije, in od Barcelone oddaljeno z vlakom okoli ure in pol.

*Slika 1: Obsijano Tarragonsko pristanišče
Vir: Fekonja, 2019*

Priprave

Pred samim odhodom v Španijo sem tako kot vsak, ki gre na izmenjavo, uredila formalne stvari. Že v samem začetku sem ciljala (ker sem na dvopredmetnem študiju) na pridobitev 30 ECTS, od tega najmanj 9 ECTS na posamezni smeri, kar pomeni, da se kasneje prizna celoten semester. Nekajkrat se je zalomilo pri Študijskem sporazumu (Learning Agreement – LA), saj sem ga morala nenehno spreminjati. Na tuji fakulteti so odpovedali nekatere predmete v angleščini, tako da sem pristala v situaciji, kjer sem se odločala, ali naj sploh grem na izmenjavo (in imam predmete v katalonščini, niti ne v uradni španščini). Rekla sem si, da raje tvegam in grem, kot pa da bi odpovedala in kasneje dejanje obžalovala, hkrati pa upala, da nekako prebrodim zimski semester.

Bivanje

V Tarragono sem prišla nekaj dni pred samim začetkom predavanj. Ker mi do takrat še ni uspelo najti stanovanja, sem bivala v hostlu. Bivanje v študentskem domu ni prišlo v poštev, saj so se cene mesečno gibale od 500 evrov navzgor. Na koncu sem stanovanje našla na lokaciji z dobro povezavo do obeh fakultet. Stanovanje sem si delila z dvema Špankama in Francozinjo, zanj pa plačevala 265 evrov na mesec. Dodatno je bilo ogrevanje, saj večina stanovanj v mestu tega nima kot pri nas v Sloveniji in se ogrevajo z različnimi električnimi pečmi. Hkrati smo v to ceno imele vključene vse dodatne stroške in generalno čiščenje stanovanja, saj ga je čistilka enkrat tedensko počistila.

Faks

Predavanja za geografijo sem imela na Fakulteti za turizem in geografijo v kampusu Villa-seca, predavanja za pedagogiko pa na Fakulteti za izobraževanje in psihologijo v kampusu Sescelades. Na začetku mi je bilo precej naporno zaradi jezika, a ko si nekako prisiljen, da plavaš, potem se nekako tega tudi naučiš. Z nekaterimi profesorji sem se uspela tudi dogovoriti, da sem lahko oddajala individualna dela v angleščini, kar pa mi je posledično precej olajšalo sam način dela. Veliko je bilo sprotnega in skupinskega ter nekaj individualnega dela. Precej zanimivo mi je bilo to, da so sama predavanja bila bolj praktično usmerjena kot pri nas. V primeru različnih izpitov je teorija zasedala manjši procent končne ocene kot pa različne skupinske naloge. Prav tako se njihov sistem izobraževanja razlikuje od našega po šolninah, saj le te variirajo glede na letnik in smer študija ter na samo univerzo.

Erasmus skupnost

Za Erasmus študente je zraven mednarodne pisarne univerze skrbelo tudi društvo AEGEE Tarragona, ki je organiziralo različne zabave, od dobrodošlic do poslovnih, različna vodenja po mestu in različne izlete, kjer smo v večini primerov podpirali lokalni promet in obiskovali bližja znana mesta.

Utrip življenja in top destinacije

Tarragono lahko kar hitro raziščeš, kar pa pomeni, da sem čez čas spoznala, kje so tiste pomembne lokacije, kjer se nekaj dogaja. Glavne in uradne prireditve se dogajajo na Rambli Novi ali pred Mercadono ali pred mestno hišo. Če pa sem želela spoznati več Erasmus študentov pa je bil La Barata Bar tista prava lokacija. V glavnem, v samem centru se je zmeraj kaj dogajalo. Prav tako imamo študenti za samo raziskovanje mesta na voljo številne ugodnosti pri vstopnicah za ogled določenih znamenitostih. Dogodek, kjer mesto popolnoma oživi oz. imaš občutek, da ljudje sploh ne gredo spat, je festival Santa Tecla. To je 11 dnevni festival, kjer se zvrstijo različni kulturni dogodki za vse generacije. Najbolj zanimivo za turiste in domačine je opazovanje postavljanja človeških stolpov oz. Castells in ples hudičev oz. Baile de diablos. Če si že na tem festivalu, potem tega zagotovo ne smeš zamuditi.

Nedaleč stran iz samega centra, obkrožen z naravo se nahaja hudičev

Slika 2: Človeški stolp

Vir: Fekonja, 2018

most oz. El Ponte del Diablo, ki je v preteklosti služil kot akvadukt, danes pa je le turistična točka.

Španija je znana po plažah in območje Tarragone ni izjema. Nekako najbližje centru je La Playa del Miracle, nekoliko težje dostopne, precej obkrožene z naravo, in v bližini mesta najdemo tudi nekaj nudističnih plaž.

*Slika 3: La playa de la Arrabassada
Vir: Fekonja, 2019*

čarobni. Nekoliko bolj so mi pri srcu sončni vzhodi, saj če si na balkonu Mediterráneo, imaš občutek, da lahko v dlan ujameš sonce, tako da se na koncu izplača žrtvovati svoj spanec in občudovati lepoto narave, kako prebuja samo mesto.

Erasmus izmenjavo si bom zapomnila ...

- po številnih zgodbah, kulturah in besedah, ki sem jih slišala tekom izmenjave, saj so mi še dodatno razširile obzorja;
- po njihovem pozdravljanju 'na lica'. Na začetku sem se počutila nelagodno, saj se mi je to zdelo kot vdiranje v osebni prostor, ampak potem sem se kar hitro nekako vpeljala v sam način pozdravljanja;
- po najpoznejši uri predavanj – odkar sem študentka, se mi še ni zgodilo, da bi s predavanji začela ob 18.00 in končala ob 21.00;
- po katalonščini - jeziku, ki ga na začetku nisem nič razumela, a na koncu je bilo že povsem drugače;
- po pesmi Calma, pevca Pedra Capó, saj je bila to moja tolažilna pesem, preden sem se vrnila nazaj domov;
- po številnih spletenih prijateljstvih z različnih koncev Evrope in sveta.

*Slika 5: Pisana družčina
Vir: Fekonja, 2018*

ŠRILANKA ZA ŠTUDENTSKI ŽEP: NAČRTOVANJE IN POTOVANJE

Patricija Tjukajev
Geografija in pedagogika (2. letnik 2. stopnje)
patricija.tjukajev94@gmail.com

Šrilanka, otoška država sredi Indijskega oceana, je zaradi svoje majhnosti, lahke prehodnosti, prijaznih ljudi in ugodnih cen kot nalašč za tiste, ki si želijo zapustiti varne meje in udobnost Evrope ter izkusiti nekaj novega, eksotičnega in drugačnega.

NAČRTOVANJE POTOVANJA

Kdaj odpotovati?

Šrilanka ima zaradi lege v tropskem pasu tropsko podnebje, za katerega so značilne visoke temperature in še višja vlažnost. Temperature se skozi celo leto gibljejo med 25 in 30 °C (v visokogorju med 15 in 20 °C), vendar je ravno zaradi visoke vlažnosti občutek vsaj 10 °C več. Kot je za tropski pas značilno, so tukaj pogoste padavine oziroma nekajminutne plohe, te pa se zaradi vpliva dveh monsunov razlikujejo glede na čas v letu in lokacijo znotraj samega otoka. Severovzhodni monsun na vzhodno obalo najbolj vpliva v zimskih mesecih od oktobra do marca, saj v tistem obdobju prinaša vsakodnevne padavine in nekoliko slabše vreme. Nasprotno pa jugozahodni monsun zahodni obali Šrilanke prinaša večje količine padavin v poletnih mesecih, med majem in septembrom. Kdaj je torej sploh idealen čas za potovanje na nam tako oddaljen otok? Kadarkoli! Sama sem kar tri tedne na Šrilanki preživela v mesecu juliju in avgustu, ki naj bi veljala za meseca, ko je turistov zaradi slabega vremena najmanj, pa sem v enaindvajsetih dneh dež 'dočakala' le dvakrat – prvič me je v zadnjih dneh potovanja presenetila manjša ploha v mestu Galle na jugozahodu otoka, ki ni trajala več kot pet minut, in drugič zadnji dan potovanja, ki sem ga tako ali tako preživela v avtobusu na poti do letališča.

Kdaj kupiti letalsko karto?

Nakup letalskih kart za potovanje v tako oddaljeno državo se zaradi logistike načrtovanja in nihanja cen letalskih kart najbolj obrestuje nekaj mesecev prej. Cene letalskih kart sva s prijateljico začeli spremljati preko spletne strani skyscanner.com že v začetku koledarskega leta, za nakup pa sva se odločili v mesecu marcu, ko je imela letalska združba Qatar Airways akcijo za lete v Azijo z nam bližnjega letališča v Zagrebu. Letalsko karto sva kupili direktno preko spletne strani Qatar Airways, za povratno karto pa sva odšteli 520 € po osebi, kar je vključevalo štiri lete (Zagreb – Doha, Doha – Colombo, Colombo – Doha, Doha – Zagreb), štiri obroke, izbiro sedeža, v ceno sta bili vključeni tudi ročna in oddana prtljaga do 20 kilogramov. Seveda je možno na Šrilanko odleteti za nekaj deset evrov ceneje, če kupiš karto nekaj mesecev prej, si glede termina potovanja bolj prilagodljiv ali pa naletiš na posebno akcijsko ponudbo.

Kako načrtovati potovanje po državi?

Posebnega načrtovanja za potovanje po državi nisem imela. S prijateljico, s katero sva potovali, sva prebrali nekaj blogov, si izposodili knjigo o Šrilanki in na zemljevidu označili kraje, ki jih bi radi obiskali. Sama si pred potovanji vedno zadam zelo optimističen plan glede obiskanih krajev in znamenitosti ter na zemljevidu označim kar precej lokacij, ki so – z vidika potovanja po državi – povezane med seboj in jih je možno obiskati. Pa vendar, zakaj temu pravim zelo optimističen plan? Kljub temu, da grem na potovanje uživati in maksimalno izkoristiti vse dni, se zavedam, da celotna usoda potovanja ni odvisna le od mene, temveč tudi od številnih preprek, ki so v deželah tretjega sveta, kot je Šrilanka, še pogostejše. Zelo optimističen plan že od samega začetka torej ni ravno v celoti izvedljiv, vseeno pa imam na zemljevidu dovolj lokacij, da bom v treh tednih

dodobra zaposlena in mi, kljub črtanju nekaterih destinacij, ne bo zmanjkalo idej, kam se podati naslednji dan.

Kje prenočiti?

Podobno kot načrtovanje poti po državi, je za potovanje z javnimi prevozi nepriporočljivo načrtovanje nočitev za celotno potovanje. Pot, četudi je zelo dobro načrtovana vnaprej, ne poteka vedno tako, kot si sami zamislimo, zato je bolje, da se ne omejujemo s predhodno načrtovanimi lokacijami nočitev in se bolj prepustimo toku dogodkov. Sama sem si pred odhodom na Šrilanko rezervirala le eno nočitev v mestu Negombo, ki je od letališča oddaljeno slabih deset kilometrov, da sva si lahko prvi dan oziroma noč brez skrbi odpočili in premagali časovno razliko, že naslednji dan pa sva se odločili za najino naslednjo lokacijo in tam poiskali naslednjo nočitev. V nadaljevanju potovanja, ko sva že bolje spoznali javni promet na Šrilanki in sva lahko bolje načrtovali najino pot, sva si nočitve rezervirali okoli 3 dni prej.

Pozitivna plat sprotnega načrtovanja nočitev je namreč ta, da nismo točno vezani na določeno lokacijo in se lahko ponekod zadržimo dlje ali manj časa, kot smo to načrtovali pred tem, ne da bi ob tem izgubili denar, ki smo ga porabili za rezervacijo ter plačilo neke nočitve, kamor ne bomo uspeli priti. Obstaja pa tudi negativna plat sprotnega načrtovanja poti in s tem povezanih nočitev, in sicer ta, da je zaradi pozne rezervacije na voljo manj nočitev, predvsem pa so ta lahko slabša ali pa je za boljše nočitev potrebno odšteti nekaj več denarja. Ker nama s prijateljico luksuzna nočitev z zasebnim bazenom in zajtrkom s tremi hodi ni bila med prioritetami, sva si vedno rezervirali običajne sobe z lastno kopalnico in vključenim evropskim zajtrkom, za kar sva obe skupaj odšteli med 10 in 15 € na noč. Nočitve sva v glavnem iskali preko spletne strani Airbnb, nekaj pa sva jih našli tudi preko spletne strani Booking.

Kaj spakirati?

Šrilanka je kot otoška država sredi tropskega pasu širši javnosti znana predvsem po rajskih plažah in sončnem vremenu, kljub svoji majhnosti pa je znana po raznolikosti reliefa in visokih nadmorskih višinah. Te se v osrčju otoka precej dvignejo in v najvišjih legah dosežejo zavidljivih 2524 metrov, zato je ob potovanju po celotnem otoku poleg kopalk, natikačev in sončne kreme z visokim zaščitnim faktorjem priporočljivo spakirati še kaj več. Med najnujnejšo opremo zagotovo sodijo športni copati ali pohodni čevlji, dežna jakna in dolge športne hlače. Brez skrbi temperature (razen na najvišjih nadmorskih višinah) skoraj nikoli ne pade pod 20 °C, dolge športne hlače pa so priporočljive predvsem zaradi pijavk in drugih nadležnih malih živalic, ki lahko za odteneke pokvarijo vaše pohode po vlažnih višjih predelih Šrilanke. Namesto dolgih športnih hlač bodo povsem zadoščale tudi dokolenke.

Šrilanka je, kot vse ostale tropske države, pravi mali raj za insekte, zato je smiselno s seboj spakirati tudi kar se da močan repelent proti komarjem in ostalim insektom. Ker sem sama že v Sloveniji prava vaba za komarje, sem v lekarni kupila najmočnejšega, ki pa mi na Šrilanki ni prav nič pomagal, saj sem imela največ težav ravno s piki komarjev. Na mojo srečo pa na otoku, za razliko od nekaterih drugih azijskih držav, že nekaj let ni malarije.

Skrbno načrtovanje je potrebno tudi pri pakiranju (evropskih) higienskih pripomočkov, ki se zelo razlikujejo od teh na Šrilanki. Na Šrilanki boste namreč le redko našli običajno trgovino oziroma lekarno s higienskimi vložki, obliži, razkužili, tabletami, hladilnimi kremami in podobno. V najini potujoči lekarni se je poleg vseh krem, obližev in higienskih pripomočkov znašlo tudi domače žganje, ki sva ga dnevno srkali po enem od obrokov in se nekoliko razkužili pred morebitnimi okužbami s hrano ali pijačo.

Poleg vseh oblačil, obutev, higienskih in zdravstvenih pripomočkov pa sva v najinih nahrbtnikih našli prostor še za univerzalni adapter (napetost na Šrilanki je običajno 230 do 240 voltov, vtičnice imajo tri luknje), vžigalnik, švicarski nož in prenosno baterijo (powerbank).

Kaj še storiti pred odhodom?

Poleg vseh pripomočkov za na pot je potrebno razmisliti tudi o zagotovitvi zavarovanja za potovanje izven Evrope, veljavnih zdravstveni kartici in potnem listu, ki je obvezen za potovanje v to državo ter kopijah vseh dokumentov. Poleg potnega lista je potrebna veljavna viza, ki se jo pridobi kar na spletni strani eta.gov.lk. Turistična viza je veljavna 90 dni, stane nekaj več kot 35 €, pridobimo pa jo takoj, ko se izvedemo spletno plačilo.

Za potovanje na Šrilanko ni priporočljivih obveznih cepljenj, je pa zaželeno cepljenje proti hepatitisu A, katerega viruse lahko vnesemo v telo preko živil, vode ali z nehigijskim ravnanjem. Na cepljenje na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje sva se naročili dva meseca pred odhodom na potovanje. Odmerek, ki zadošča za eno leto zaščite, znaša okoli 45 €. Če pa se cepljenje ponovi v roku od šestih do dvanajstih mesecev po prvem odmerku, pa to pomeni tudi trajnejšo zaščito.

Z vidika plačevanja na Šrilanki, kjer je glavna valuta šrilanški rupij, je priporočljivo s seboj imeti gotovino, saj plačevanje s kartico skoraj ni mogoče, ker se vrednost rupij zelo spreminja, okvirno pa je 1 € enak 200 rupijam. V Sloveniji se šrilanških rupij ne da kupiti, zato je smiselni dvig na bančnem avtomatu ob prihodu na Šrilanko (Visa ali Mastercard) ali nakup le teh v eni izmed menjalnic ali na banki. Nakup je možen z evri, čeprav so na menjalnicah bolj veseli, če jim plačate z ameriški dolari. Kljub temu da sva s prijateljico imeli namen denar v glavnem dvigovati, pa sva si s seboj nesli kar nekaj gotovine v evrih, kar nama je prišlo v zadnjih dneh ravno prav. Večina bank celotni državi je namreč imela težave z bančnimi avtomati in zato je bilo dvigovanje gotovine onemogočeno. Tako sva lahko s preostalim zneskom v evrih kupili šrilanške rupije.

POTOVANJE

Kako potovati po državi?

V primerjavi z večino evropskih držav, kjer je najprimernejši način potovanja z lastnim ali najetim avtomobilom, je Azija povsem druga zgodba. Promet tam poteka drugače, za nas kaotično in malokdo od turistov je pripravljen tako tvegati ter se na pot podati z najetim vozilom. Šrilanka ima za razliko od nam podobnih držav zelo malo osebnih avtomobilov, saj večina prebivalcev nima denarja za njihov nakup, zato se po državi prevažajo z javnim prevozom. Ta je v prvi vrsti namenjen domačinom, zato so tudi cene dosegljive lokalnim prebivalcem, turistom iz bolj razvitih držav pa so zato smešno nizke. Zakaj bi torej zapravljali gore denarja za osebnega šoferja, potovali lagodno in se s tem izognili pravemu utripu Šrilanke, ki ga lahko na poseben način doživite tudi s potovanji z javnimi prevozi.

Za daljše razdalje je smiselna vožnja z avtobusi in vlaki. Avtobusi vozijo vsakih deset ali petnajst minut v katero koli smer želite, vendar pa so ne glede na dan v tednu ali uro v dnevu do zadnjega centimetra natrpani, zato lahko na počitek med vožnjo kar pozabite. Poleg gneče na avtobusu se po radiu nenehno vrti glasna lokalna glasba, domačini med vožnjo prodajajo srečke ali prigrizke, šofer pa ima v ospredju avtobusa pravi mali oltar z Budo v sredini, ki ga vztrajno odišavlja z eksotičnimi dišavami, ki kar režejo v nosnice. Sprva zna biti takšna vožnja precejšen šok, vendar zagotavljam, da se hrupa in gneče kmalu navadite in se vsaj deloma zlijete z okolico. Cene avtobusnih

*Slika 1: Notranjost enega izmed avtobusov
Vir: Tjukajev, 2018*

prevozov se razlikujejo (predvidevam da v odvisnosti od podjetja), v vsakem primeru pa gre za zelo ugoden prevoz, ki vas bo stal okoli 1 € na 100 kilometrov.

Podobna zgodba z vidika natrpanosti in cen je z vlaki, so pa za razliko od avtobusov vlaki izjemno počasni, celo v primerjavi z železniškim prevozom v Sloveniji. Prva pot z vlakom, na katero sva se podali, je bila nočna vožnja na relaciji Kolombo – Trincomalee, za katero smo za okoli 300 kilometrov porabili slabih 9 ur. Kljub tišini, udobnih sedežih in zadovoljivi količini prostora pa je bila vožnja vse prej kot prijetna. Načrtovano spanje na vlaku so že hitro po startu iz Kolomba zmotili gromozanski (okoli deset centimetrov) leteči ščurki, zaradi katerih sva do konca vožnje komajda zatisnili oči. Tudi druga in zadnja pot z vlakom na Šrilanki mi ni ostala v najlepšem spominu. Znamenita vožnja po čajnih nasadih v notranjosti otoka od mesta Kandy do majhnega naselja Ella na socialnih omrežjih sicer izgleda čarobno, žal pa je resnična kulisa

*Slika 4: Panoramska vožnja z vlakom do Elle
Vir: Flisar, 2018*

zaradi številnih turistov daleč od fotografij na Instagramu. Vlak na tej relaciji je vsakodnevno polno zaseden in prenatrpan, zaradi česar na 7 ur trajajoči vožnji 150 kilometrov skoraj nisva dobili prostega sedeža in sva zato večji del poti s težkimi nahrbtniki preždeli pred vhodom stranišča, iz katerega so prihajale nič kaj prijetne vonjave.

Če pozabimo na gnečo na avtobusu in vlaku pa obstajata še dve za nas avanturiste precej luksuzni obliki zasebnih prevozov, ki sta priporočljivi v glavnem za krajše prevoze. Prva oblika zasebnega prevoza je tuk-tuk, prevozno sredstvo s tremi kolesi, ki ga lahko v glavnem srečamo na potovanjih v tropskih državah v razvoju in je namenjen taksi storitvam. Prevozi s tuk-tukom so v primerjavi s prevozi s avtobusom ali vlakom dražji, vseeno pa ugodni v primerjavi s cenami pri nas. Pomembno pri prevozi s tuk-tukom je, da se znate s šoferji pogajati o cenah. Ti vam namreč sprva ponudijo najvišjo ceno, ki je ne smete sprejeti, temveč se morate z njimi pogajati za nižjo ceno. Na začetku potovanja se vam bo cena 500 rupij za 5 kilometrov morda zdela ugodna, kar za naš standard seveda je, po dobrem tednu na Šrilanki pa boste za enako razdaljo s pogajanjem lahko dosegli polovico nižjo ceno. Šoferji, predvsem tisti ob letališčih, kjer dnevno prihajajo novi turisti, poskušajo izkoristiti našo nevednost in s tem zaslužiti čim več. Seveda pa lahko ob poznavanju ozadja njihovega življenja razumemo, zakaj do tega prihaja. Eden izmed šoferjev, pri katerem sva s prijateljico preizkusili najino znanje šofiranja tuk-tuka, nama je povedal, da ima večina šoferjev tuk-tuke v najemu pri enem izmed bogatašev na Šrilanki. Mesečno morajo za najem plačati okoli 400 €, najemnino pa pokrijejo s prevozi turistov, redkeje domačinov. Tuk-tuk lahko sicer koristijo tudi za osebne potrebe, vseeno pa so vsi stroški, vključno z bencinom in morebitnimi okvarami, na njihovih plečih.

Druga oblika luksuznega prevoza za avanturiste je skuter, ki je poleg tuk-tuka glavno prevozno sredstvo za osebne namene. Na Šrilanki si ga lahko najamete za okoli 1000 rupij dnevno in z njim raziskujete predvsem obalne predele otoka. Če ste prvič v državi, kot je Šrilanka, vam najem skuterja v prvih dneh odsvetujem, predvsem zaradi kaotičnega prometa, ki lahko v kombinaciji z vožnjo po levi strani predstavlja kar nekaj stresa.

HRANA IN PIJAČA

Kakšna je ponudba hrane?

Pekoče, pekoče in še enkrat pekoče! Sama imam zelo nizek prag, kar se tiče prebavljanja pekoče hrane, zato sem se že pred odhodom na Šrilanko sprijaznila, da bom tam uživala v glavnem sadje in zelenjavo, za razliko od mene pa je prijateljica ljubiteljica pekoče hrane in domačega karija, zato je komaj čakala, da poizkusi lokalni 'rice&curry', ki ga lahko na Šrilanki dobiš dobesedno na vsakem koraku. Kakšna pa je realnost? Domačini, predvsem revnejše prebivalstvo,

*Slika 3: Šrilanška večerja za posebne priložnosti
Vir: Tjukajev, 2018*

'rice&curry' uživajo vsak dan, trikrat dnevno, za zajtrk, kosilo in večerjo, ker je to najugodnejši obrok, ki si ga lahko pripravijo. Ta 'rice&curry' pa ni niti malo podoben kariju, ki ga uživamo pri nas, kar sva na žalost ugotovili prepozno. Domačini, ki na spletnih straneh ponujajo prenočitve, so zelo prijazni in v večini primerov v ceno nočitve vključijo še zajtrk, nekateri celo večerjo. Medtem ko lahko pri zajtrku izbirate med zahodnim in lokalnim (obvezno izberite nekoliko dražjega zahodnega, saj dobite jajca, maslo, marmelado, toast, sadje in še kaj, lokalni namreč pomeni 'rice&curry'), pa je večerja lokalna. Kljub temu da sva večkrat še posebej poudarili, da želiva nepekočo večerjo sva dobili po naše izjemno pekočo, neprebavljivo, po njihovo pa seveda nepekočo večerjo. Vse, kar sva poizkusili ni imelo nobenega okusa, saj se je okušal le čili, zato sva se po dobri uri mučenja s hrano zadovoljili s suhim rižem.

Da pa ne bom pristranska do šrilanške kuhinje, moram izpostaviti, da imajo poleg slavnega 'rice&curry' zelo okusne jedi, za katere je potrebno odšteti nekaj več in si jih domačini v večini primerov žal ne morejo privoščiti. Pečen riž in riževi rezanci z zelenjavo ter različne omake so glavna stvar od katere sem – poleg evropskega zajtrka – živela tri tedne na Šrilanki. Tukaj sem prvič poizkusila nangko, največje sadje, ki raste na drevesu in ima po termični obdelavi okus piščančjega mesa; kottu, sesekljan kruh z zelenjavo, jajcem, začimbami in mesom po izbiri in rotti, njihov kruh sestavljen iz riževe in kokosove moke, soli in vode, vanj pa ti lahko postrežejo tako meso in čili kot tudi sveže sadje ter sirupe. Na tropskem otoku pa se ne moremo izogniti niti morski hrani in tropskemu sadju, ki ima v primerjavi z uvoženim sadjem pri nas neprimerljivo boljši okus. Večina turistično najbolj obleganih lokacij ponuja tudi povsem evropsko hrano: hamburgerje, pice in testenine, vendar je za takšen obrok potrebno odšteti veliko več kot za lokalno hrano. Cene še vedno niso pretirane in so primerljive cenam v naših restavracijah.

*Slika 4: Najokusnejši rotti, polnjen s čokolado in sveže nabranimi bananami ter ananasom
Vir: Tjukajev, 2018*

Kaj lahko pričakujete od pijače?

Šrilanka je dežela s katere prihaja najboljši čaj, ki državi prinaša kar 3 % letnega BDP, ta panoga pa zaposluje več kot milijon ljudi. Glavna pijača, ki vam jo bodo postregli v vsaki restavraciji, je beli, zeleni ali črni čaj z ingverjem, ki – ne boste verjeli – doda nekaj pikantnosti tudi čaju. Poleg čaja na Šrilanki pridelujejo tudi svoje pivo, kokosov viski, na plažah pa vam vsakodnevno ponujajo kokosovo vodo, ki jo lahko pijete naravnost iz kokosa.

KAJ SVA OBISKALI?

1. Trincomalee

Najina prva daljša postojanka, po dveh dneh aklimatizacije v Negombu, je bilo mestece Trincomalee. Trincomalee ali Trinco se nahaja na vzhodni obali Šrilanke, kamor sva se podali z nočnim vlakom iz glavnega mesta Kolombo. Mestce je nekoliko oddaljeno od turistično najbolj obiskanih območij na Šrilanki, zato je manj razvito, življenjski stil tukaj se še bolj razlikuje od našega, vsak nov turist pa je zaradi manjšega turističnega obiska takoj opažen in v središču pozornosti (fotografiranju z domačini se je nemogoče izogniti). Glavni turistični atrakciji sta plaži Nilaveli in Marble, poleg tega pa je zelo priljubljeno snorkljanje na otoku Pigeon Island in opazovanje kitov, ki jih tukaj najpogosteje opazimo med marcem in avgustom. Za razliko od večinsko budističnega prebivalstva Šrilanke, v mestu Trincomalee živijo pripadniki hinduizma, zato se ne moremo izogniti številnim hinduističnim templjem, med katerimi je najbolj znan in dih jemajoč tempelj Koneswaram. Da pa šok ob prihodu v Trincomalee ne bo prevelik, bodite pripravljeni na srečanje s številnimi kravami in vranami, ki med hindujci veljajo za svete živali in jih na sprehodu po mestu srečate praktično povsod – pred trgovino, na cesti, na plaži in celo v morju.

2. Polonnaruwa

Polonnaruwa je bilo drugo postajališče na najini poti. Starodavno mesto zaradi številnih budističnih templjev še danes velja za arheološki in arhitekturni raj. Vstopnina v stari del mesta sicer znaša dobrih 20 €, kar je za cene na Šrilanki precej, vendar boste tam zagotovo preživeli cel dan, saj čudovitim templjem ni videti konca. Zaradi velikosti mesta se priporoča najem kolesa, da raziskovanje in premagovanje razdalj poteka hitreje.

Ko boste bivali v Polonnaruwi ali njeni okolici, vam bodo gostitelji zagotovo priporočali tudi ogled nacionalnega parka Kaudulla, ki pa je vsekakor vreden ogleda. Na safari, kjer boste srečali slone, krokodile, opice, šrilanške jelene, leoparda in številne ptice, se lahko odpravite z džipi, ki jih upravljajo zato izurjeni šoferji, cena tega safarija pa je bistveno nižja od turistično veliko bolj popularnega safarija v nacionalnem parku Yala na jugu Šrilanke.

*Slika 5: Šrilanški slon, podvrsta azijskega slona
Vir: Flisar, 2018*

*Slika 6: Budistična zgradba v starodavnem mestu
Polonnaruwa.
Vir: Tjukajev, 2018*

3. Sigiriya

Vsi, ki potujejo ali se zanimajo za potovanje na Šrilanko, bodo na spletu ali v turističnih priročnikih zagotovo naleteli na fotografijo Sigiriye. Gre za starodavno 200 metrov visoko skalno trdnjavo, ki je danes na Unescovem seznamu svetovne dediščine in je zato množično obiskana s strani večine turistov, ki potujejo na Šrilanko. Midve se na trdnjavo nisva povzpeli, saj sva po prebiranju številnih komentarjev na spletu ugotovili, da visoka cena vstopnine ne odtehta tega kar Sigiriya ponuja. Namesto tega sva se podali na Pidurangalo v bližini, ki ponuja čudovit razgled na Sigiriyo in okoliško pokrajino.

*Slika 5: Razgled iz Pidurangale proti Sigiriyi
Vir: Tjukajev, 2018*

4. Kandy in Ella

Od Kandyja proti Elli ali od Elle proti Kandyju, kamorkoli se boste podali oziroma iz katere koli smeri boste pripotovali, boste na teh dveh lokacijah naleteli na največjo gnečo turistov. Panoramska vožnja z vlakom od ene do druge lokacije skozi pokrajino Nuwara Eliye je namreč

*Slika 6: Nine Arch Bridge v Elli
Vir: Flisar. 2018*

'must see' ko potujete po Šrilanki. Kljub velikemu zanimanju in množici turistov pa vlak v vsako smer pelje le dvakrat dnevno, zato je karte potrebno rezervirati vsaj en dan prej. Vožnja skozi pokrajino Nuwara Eliye traja sedem ur, večji del poti pa nas spremljajo čudoviti zeleni nasadi čajevca, ki ga lahko opazujete, če imate srečo in se na vlaku prebijete do sedežev ob oknu. Naju je ta sreča doletela šele nekje ob koncu poti, ko sva po dobrih šestih urah sploh dobili sedež.

Kaj pa Kandy in Ella? Gre za dva zelo različna kraja. Kandy, nekoč prestolnica Šrilanke danes pa nekoliko večje mesto, je zaradi velike gostote javnega in zasebnega prometa močno onesnažen. Onesnaženost se čuti predvsem v zraku, saj sva imeli obe že takoj po prihodu v mesto velike težave z dihanjem. V samem mestu ni veliko turističnih znamenitosti, nekaj več jih je na obrobju mesta in v okoliškem podeželju, kjer si je moč ogledati tovarne, v katerih sušijo čaj. Za razliko od Kandyja je Ella manjše naselje z veliko turističnimi atrakcijami, vse pa so povezane z naravo. Little Adam's Peak, Nine Arch Bridge, Lipton's Seat, Ella Rock, slapovi Diyaluma in Ravana ter širni nasadi čajevca ležijo na več kot 1000 metrih nadmorske višine, ki po večdnevnem potovanju po vlažnem podnebju Šrilanke pomenijo pravi balzam za pljuča in telo.

5. Plaže na jugu Šrilanke

Kje sploh začeti? Tangalle, Kudawella, Mirissa, Weligama, Dalawella, Unawatuna, Hikkaduwa ... Če ste prišli na Šrilanko v prvi vrsti počivat in uživati na rajskih peščenih plažah obdanih z deset in več metriskimi palmami, potem vas mora pot nujno zanesti na jug ter jugozahod otoka. Tu sanjskim plažam ni videti konca. In kaj je najbolje: v času našega poletja in poletnih počitnic na tem koncu ni glavne sezone, zato se boste izognili gneči in skoraj sami uživali na večini teh sicer zelo priljubljenih plaž. Če pa je vaš cilj celodnevno lenarjenje na plaži, potem se boste tja lahko odpravili kar peš, saj je večina povsem cenovno dostopnih nastanitev oddaljena maksimalno 200 metrov od plaže. V primeru, da se odločite v enem dnevu obiskati več plaž, pa je najboljša rešitev najem skuterja. Za tega boste odšteli okoli 1000 rupij dnevno (brez vštetega goriva), obiskali pa boste lahko več plaž naenkrat in se hkrati ustavili še ob drugih turističnih točkah. Midve sva poleg vseh zgoraj naštetih plaž obiskali pristaniško mesto Galle, številne templje, center za morske želve Mahamodara, ki se ukvarja z zaščito in oskrbo poškodovanih želv ter muzej v spomin žrtvam cunamija, ki je leta 2004 hudo prizadel Šrilanko.

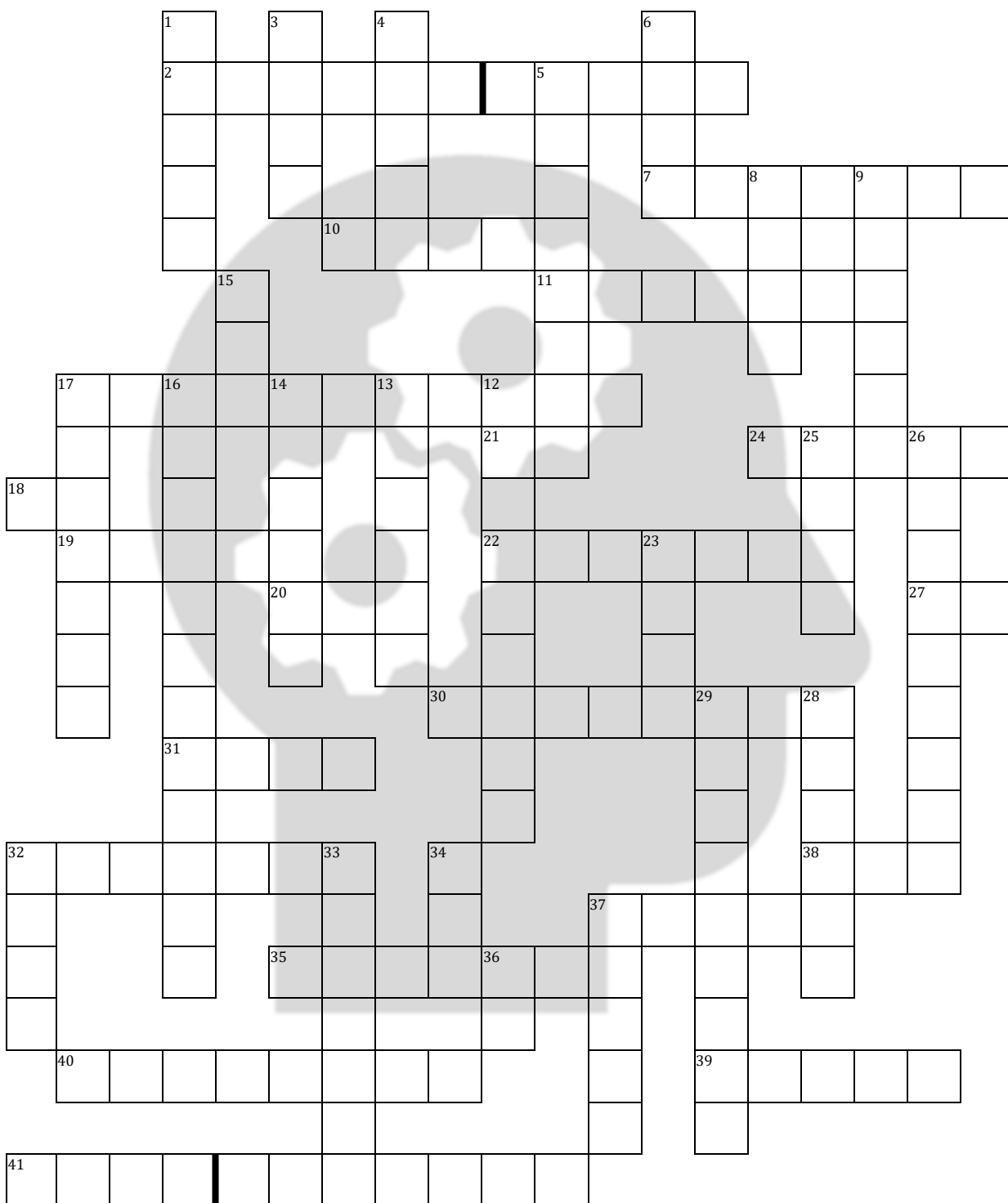
*Slika 9: Plaža Mirissa
Vir: Tjukajev, 2018*

*Slika 10: Plaža Dalawella
Vir: Tjukajev, 2018*

Po treh tednih raziskovanja tega majhnega tropskega otoka je bil čas za vrnitev domov. Kljub temu da je bil prihod na otok, ki je tako drugačen od našega sveta, kar precejšen šok, sva se v teh tednih kar privadili na lokalni ritem in način življenja. Šrilanka se je v mojem primeru izkazala za idealno lokacijo, kamor bi priporočala odhod vsem, ki si želite izkusiti nekaj drugačnega, pa vendar iščete dovolj turistično razvite, raznolike in varne lokacije. Gostoljubje in prijaznost domačinov je tisto, kar vas bo še posebej prepričalo, saj je prepričalo tudi mene, zato upam, da me pot kmalu spet zanese tja med oddaljene azijske dežele.

KRIŽANKA

NAVPIČNO

1. Središče našega osončja
3. Materija, tvar
4. Skuti podobna snov, pridobljena iz sirotke s segrevanjem
5. Otok v Indijskem oceanu
6. Znan geograf Dušan
8. Žila, ki dovaja kri k srcu
9. Račji samec
12. Država, ki leži na stičišču alpskega, sredozemskega, panonskega in dinarskega sveta
13. Južno sadje, kiselkastega okusa
14. Južna sosedja Sudana
15. Znoj
16. Glagolnik od reciklirati
17. V zaključeno celoto povezane gore
23. Kratica za evropsko organizacijo za raziskavo vesolja
25. Dvoboj
26. Človeku podobna opica z dolgimi sprednjimi okončinami, ki živi na otokih Borneo in Sumatra
28. Tretje največje mesto v zvezdni državi Teksas
29. Javni prostor, namenjen za sprehajanje
32. Ledena obloga na drevju in objektih, ki nastane, ko na zelo hladnih površinah zmrznejo vodne kapljice ali hlapci
33. Odnášanje kamninske gmote in preperine, zlasti zaradi delovanja tekoče vode
34. Kratica za ekološko pridelavo
36. Konec polotoka, otoka ali kopnine, ki štrli v morje
37. Reka, ki teče skozi London

VODORAVNO

2. Prva stopnja šolanja
7. Žargonsko učitelj, profesor
10. Tretje najbolj naseljeno mesto v Švici
11. Kamnina iz kater se pridobiva apno
17. Država Iberskega polotoka
18. Magnezij
19. Ozvezdje sedmih zvezd, razporejenih v štirikotnik z nizom treh zvezd na sredini
20. Kraj kjer kdo stalno živi
21. Los Angeles
22. Šesto največje slovensko mesto, znano po premogovništvu
24. Razmerje
27. Natrij
30. Staro slovensko ime za mesec november
31. Judovski verski učitelj
32. Vrsta magmatske kamnine, ki se pojavlja v obliki žil v razpokah plitvo pod površjem
35. Pogorje, ki se dviga nad mestom Maribor
37. Strah pred oz. ob javnem nastopanju
38. Kulturna rastlina z modrimi cveti za tkanine in olja
39. Predstojnik fakultete
40. Gorovje v severni Italiji
41. Pokrajina v jugovzhodni Sloveniji

RAZVOJ SMUČARSKIH PROG IN POHODNIŠKIH POTI NA ZREŠKEM POHORJU

- Kejžar, Zdenka (2006): Pot iz preteklosti v prihodnost. Medved, Drago in dr. (ur.): Zreški Zbornik. Zreče: Občina Zreče.
- Lajh, Emil (2002): Občina Zreče v času in prostoru. Zreče: Občina Zreče.
- Lešnik Štuhec, Tanja in dr. (2018): Krepitev identitete Pohorcev : projekt : v okviru javnega razpisa Projektno delo z negospodarskim in neprofitnim sektorjem – Študentski inovativni projekti za družbeno korist (ŠIPK) 2016–2018. Zreče: Univerza v Mariboru, Fakulteta za turizem.
- Mlakar, Janko (ur): Otvoritev koče na Pesku (1382 m). Planinski vestnik, 29 (10): 231–233.
- Planinska zveza Slovenije: Koča na Rogli. Planinski vestnik, 15 (10): 464–465.
- Po izpovedi avtorju Adija Drameta, dne 29. 3. 2018: Osnovna šola Zreče, Zreče.
- Po izpovedi avtorju Martina Gruma, dne 16. 4. 2018: Medgeneracijski center Zreče, Zreče.
- Unitur d.o.o. (2014): Rogla Unitur Sport Resort & Climatic Spa. Pridobljeno 24. 2. 2018, <https://www.rogla.eu/si/>
- World Travel & Tourism Council (2017): Travel & tourism economic impact. Slovenia. Publikacija. Pridobljeno 31. 8. 2018, <https://www.wttc.org/-/media/files/reports/economic-impact-research/countries-2017/slovenia2017>

VPLIV TEKSTURE PRSTI NA RAST RASTLIN NA PRIMERU BOBA

- Kocjan, A. D., 2016. Zrnate stročnice: pridelava in uporaba. Ljubljana: Kmečki glas, 190 str.
- Vovk Korže, A., 2015. Ekosistemski pogled na prsti. Nazarje: GEAart, 140 str.
- Vovk Korže, A., 2014. Metodologija raziskovanja prsti v geografiji. Nazarje: GEAart, 114 str.
- Bodi eko. Bob – stročnica, ki jo posadite tudi na svojem vrtu. URL: <https://www.bodieko.si/bob> (5. 3. 2017).
- Fides. Vrtni bob. URL: <http://fides.fe.uni-lj.si/zdravje/clanki/3-99.html> (5. 3. 2017).
- Thompson & Morgan. Kako gojiti bob. URL: <https://www.thompson-morgan.com/how-to-grow-broad-beans> (27. 7. 2017).
- Vrt in narava. Vrste ali tipi vrtnih tal. URL: <https://www.vrtnarava.si/nasveti/vrste-ali-tipi-vrtnih-tal> (15. 5. 2017).

REVIJA GEOUM JE NASTALA V SODELOVANJU S/Z:

Univerza v Mariboru

Filozofska fakulteta

Študentski svet

in

UNIVERZA V MARIBORU • FILOZOFSKA FAKULTETA

ODDELEK ZA GEOGRAFIJO

